

Европейска
КОМИСИЯ

Програма LIFE и
**престъпленията
срещу дивата
природа**

Околна среда

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ ГЕНЕРАЛНА ДИРЕКЦИЯ „ОКОЛНА СРЕДА“

LIFE („Финансовият инструмент за околната среда и действията по климата“) е програма на Европейската комисия, която се управлява от Генерална дирекция „Околна среда“ и Генерална дирекция „Действия по климата“. Комисията е поверила изпълнението на много от компонентите на програмата LIFE на Изпълнителната агенция за малки и средни предприятия (EASME).

Съдържанието на публикацията „Програма LIFE и престъпленията срещу дивата природа“ не отразява непременно становищата на институциите на Европейския съюз.

Автори: João Pedro Silva (експерт по природа и биоразнообразие), Justin Toland (старши редактор), Jon Eldridge, Stephen Nottingham, и Carla Travagnin (координатори в екип Комуникации, NEEMO EEIG). **Отговорен редактор:** Jean-Claude Merciol (Европейска комисия, ГД „Околна среда“, LIFE D.4). **Координация на LIFE Focus series:** Davide Messina и Santiago Urquijo-Zamora (координатори в екип Комуникации, NEEMO EEIG), Valerie O'Brien (ГД „Околна среда“, координатор на публикациите). **Техническа помощ:** Bent Jepsen, John Houston, Michele Lischi, Ivaylo Zafirov, Stoyan Yotov, Ioana Lucaciu, Kristijan Civic и Darline Velghe (NEEMO EEIG). **По тази публикация работиха и:** Laszlo Vecsy (ГД „Околна среда“, LIFE D.4.), Anita Fassio (EASME, B.3.1 – LIFE), Joseph Van Der Stegen и Fotios Papoulias (ГД „Околна среда“, Опазване на природата D.3). **Продукция:** Monique Braem (NEEMO EEIG). **Графичен дизайн:** Daniel Kurth (Atelier Kurth) и Anita Cortés (NEEMO EEIG). **База данни за фотографии:** Sophie Brynart (NEEMO EEIG). **Благодарности:** Признателни сме на всички бенефициенти на проекти по LIFE, които предоставиха коментари, снимки и други полезни материали за този доклад. **Фотографии:** Освен ако не е посочено друго, изображенията са от съответните проекти. **Фотография на корицата:** © 2017 – LIFE14 NAT / PT / 000855 / Hugo Marques. Всички права запазени. Лицензирано за Европейския съюз под съответни условия.

Преведено от: Стоян Йотов и Ивайло Зафиров

КАК ДА СЕ СВЪРЖЕМ С ЕС

Лично

Навсякъде в Европейския съюз има стотици информационни центрове на Europe Direct. Можете да намерите адреса на близкия до вас център на: <http://europa.eu/contact>

По телефона или по електронната поща

Europe Direct е служба, която отговаря на Вашите въпроси за Европейския съюз. Можете да се свържете с тази служба:

- чрез безплатна телефонна линия: 00 800 6 7 8 9 10 11 (някои оператори могат да таксуват повиквания),
- на следния стандартен номер: +32 22999696, или
- по електронна поща чрез: <http://europa.eu/contact>

КАК ДА НАМЕРИМ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЕС

Онлайн

Информация за Европейския съюз на всички официални езици на ЕС можете да намерите на уебсайта Europa на адрес: <http://europa.eu>

Публикации на ЕС

Можете да изтеглите или да поръчате безплатни и платени публикации на ЕС от Книжарницата на ЕС на адрес: <http://bookshop.europa.eu>. Можете да получите няколко екземпляра безплатни публикации, като се свържете с Europe Direct или с вашия местен информационен център (вж. <http://europa.eu/contact>).

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2018 г.

PDF ISBN 978-92-79-80055-9 ISSN 2314-9329 doi: 10.2779/440672 KH-AD-17-001-BG-N

© Европейски съюз, 2018 | Повторната употреба е разрешена при условие, че източникът е потвърден. Политиката за повторна употреба на документите на Европейската комисия се урежда с Решение 2011/833/ЕС (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39). За всяка употреба или възпроизвеждане на фотографии или други материали, които не са обект на авторско право на ЕС, е необходимо да се потърси разрешение директно от носителите на авторски права.

„Отпечатано на рециклирана хартия, която е отличена с екомаркировката на ЕС (<http://ec.europa.eu/ecolabel/>)“

Престъпленията срещу дивата природа оказват отрицателно въздействие върху биоразнообразието в целия свят. Незаконното убиване, отравяне, улавяне или търговия с видове поставят под натиск биологичното разнообразие на Европейския съюз. През април 2017 г. Европейската комисия прие „План за действие за природата, хората и икономиката“, за да подобри прилагането на директивите за птиците и местообитанията и да повиши техния принос за постигане на целите на ЕС за биоразнообразието до 2020 г.

Планът за действие е продължение на Пътната карта за елиминиране на незаконното убиване, улавяне и търговия с птици. И двете инициативи имат за цел да предотвратят и да се справят с престъпленията срещу дивата природа в Европейския съюз, в съответствие с целите на Директивата за птиците и Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. Пътната карта също така подкрепя препоръките на Бернската конвенция и прилагането на Конвенцията за мигриращите видове (CMS), като очертава четири области, в които Европейската комисия може да подкрепи държавите-членки за прилагане на закона.

Тази нова публикация показва как проектите по програмата LIFE вече са допринесли във всяка от областите, посочени в Пътната карта: наблюдение и събиране на данни, превенция, обмен на информация, обучение и повишаване на осведомеността, правоприлагане и правни аспекти.

Целта на *LIFE и престъпленията срещу дивата природа* е не само да подчертае дейностите на конкретни проекти във всяка от тези четири области, но и да предостави набор от знания и най-добри практики, които ще бъдат полезни за всички, които се интересуват от борбата с престъпленията срещу дивата природа, със специален фокус върху незаконното убиване (отравяне и браконьерство) на защитени видове птици и едри хищници.

Първата глава се фокусира върху въпроси, свързани с маркирането на защитени птици и изграждането на национални и транснационални бази данни за случаи на отравяне.

Главата за превенция извежда на преден план ползите от екипите с обучени кучета за откриване на отрови, мрежите на заинтересованите страни по темата против отровите, иновативни технологии, екипи от охранители на гнезда и ефективни кампании за повишаване на осведомеността. Тази глава също така засяга браконьерството на защитени видове риби, като подчертава добрите практики като протоколите против браконьерството и алтернативи на незаконния риболов.

Третата глава разглежда въздействието на LIFE-проектите, които са спомогнали за обучението на полицаи, митнически служители, прокурори и съдии.

Заклучителната глава показва как програма LIFE е в челните редици в усилията да се направи по-последователно прилагането на законодателството, свързано с престъпленията срещу дивата природа в Европа.

Плановете за действие, разработени с подкрепата на програма LIFE, са приети на национално равнище и са включени в Пътната карта. Тази нова публикация събира тематично ноу-хау от програмата на едно място и в интересен формат. Надяваме се, че ще намерите публикацията за информативна и полезна.

Умберто Делгадо Роса

Директор „Природен Капитал“
ГД „Околна среда“, Европейска комисия

	Увод	1
Политика на ЕС и международни споразумения относно престъпленията срещу дивата природа		4
Ролята на LIFE за справяне с престъпленията срещу дивата природа		8
Програма LIFE и престъпленията срещу дивата природа: Мониторинг и събиране на данни		12
Преглед: най-добри практики и научени уроци		12
Към европейска база данни за престъпления срещу дивата природа		14
Сателитното маркиране предоставя ключови данни на природозащитниците и полицията		18
Знание за отровите		20
Програма LIFE и престъпленията срещу дивата природа: Превенция на престъпления срещу дивата природа		22
Преглед: най-добри практики и научени уроци		22
Патрули с кучета спират отровителите		24
Изграждане на мрежа против отровите		25
Превантивните технологии работят		27
Разпространяване на положително послание против браконьерството		30
Публичността подпомага превантивните дейности		31
Съвместни действия срещу незаконния лов и риболов		33
Работа с рибари за спасяване на дунавските есетрови риби		36
Програма LIFE и престъпленията срещу дивата природа: Обучение, обмен на информация и събиране на доказателства		38
Преглед: най-добри практики и научени уроци		38
Правни уроци подпомагат дивата природа в Гърция		40
Целево обучение помага на митническите служби да се справят с нелегалната търговия с диви животни		42
Справяне с незаконното убиване на птици по миграционните им маршрути		44
Кучетата детективи на LIFE		46
Програма LIFE и престъпленията срещу дивата природа: Правоприлагане и правни аспекти		48
Преглед: най-добри практики и научени уроци		48
Изграждане на капацитет за наказателно преследване на престъпления срещу дивата природа		50
Унгарски полицейски разследвания		52
Разследване на незаконните отравяния в Португалия		53
Наказателното преследване на престъпления срещу птиците в Испания предлага полезни уроци за ЕС		55
	Представени проекти	57
	Списък с налични публикации на Програма LIFE	57

Политика на ЕС и международни споразумения относно престъпленията срещу дивата природа

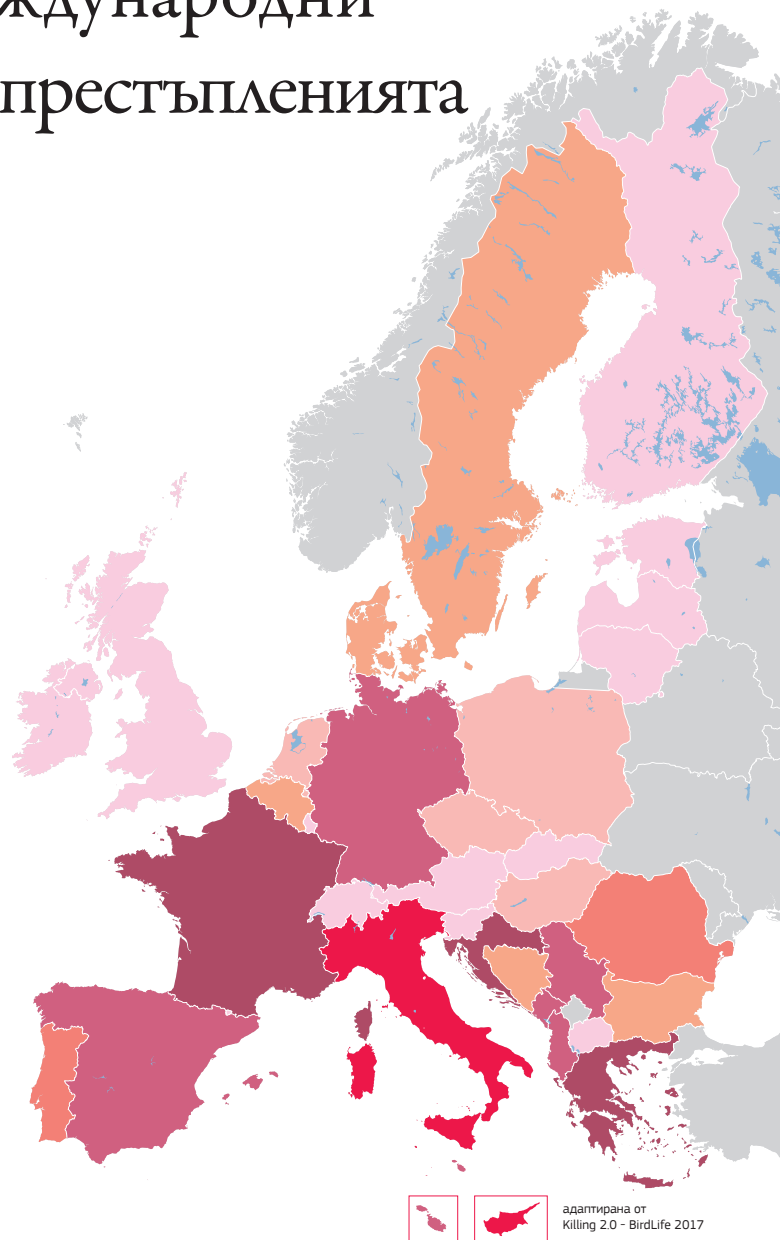
Престъпленията срещу дивата природа причиняват значителни вреди на околната среда. Според WWF, престъпленията срещу дивата природа са **втората най-значителна заплаха за биоразнообразието** след загубата/деградацията на местообитания¹.

Този тип нелегални дейности могат да бъдат много печеливши за извършителите и са много трудни за разкриване. Престъпленията, свързани с дивата природа, често имат трансграничен аспект.

Няма систематични данни за престъпленията срещу дивата природа в целия ЕС. Въпреки това, няколко скоросни инициативи (включително такива, финансирани от програма LIFE - виж стр.10-13), са разширили разбирането ни за мащаба на този проблем. Например, според последния (2017 г.) доклад на неправителствената организация BirdLife, около 36 милиона птици се убиват незаконно всяка година в Средиземноморския регион докато мигрират. Това е довело до 30% спад в популацията на някои видове и до пълното изчезване на видове от някои региони.

Типове престъпления срещу природата в ЕС

- Браконьерство и незаконно улавяне за храна
- Незаконен контрол върху хищници/вредители
- Незаконно убиване на защитени видове при лов
- Незаконно събиране на яйца и препариране
- Незаконно отравяне
- Незаконна търговия със защитени видове
- Незаконно унищожаване на защитени местообитания

адаптирана от Killing 2.0 - BirdLife 2017

Незаконно убиване на птици

1. http://wwf.panda.org/about_our_earth/species/problems/illegal_trade/

Законодателство за престъпленията срещу дивата природа

Няколко законодателни акта на ЕС регулират незаконното убиване на диви животни, включително Директивата за птиците, Директивата за местообитанията и Директивата за престъпленията срещу околната среда² (вж. карето).

ЕС е подписал и няколко международни споразумения за престъпленията срещу дивата природа, включително конвенциите за опазване на мигриращите видове диви животни (CMS) и за международната търговия със застрашени видове (CITES). С присъединяването си към CITES, ЕС стана по-силен участник в глобалните усилия за опазване на околната среда и за предотвратяване на незаконната търговия.

Престъпления срещу околната среда в ЕС

Одобрена през 2008 г., Директивата за престъпленията срещу околната среда изисква от държавите-членки да третират като престъпления някои дейности, които нарушават законодателството на ЕС в областта на околната среда. Тези престъпления включват убиването на и търговията със защитени видове и значителното влошаване на дивите местообитания, които са част от мрежата от защитени територии „Натура 2000“.

Страните-членки трябва да прилагат ефективни, възпиращи и пропорционални наказания за тези и други престъпления, свързани с околната среда (като незаконно изхвърляне на отпадъци).

Незаконно убиване, улавяне и търговия с птици в ЕС

Незаконното убиване, улавяне и търговия с птици е широко разпространен проблем в ЕС, и има негативно въздействие върху популациите на определени видове птици и определени места. По този начин това представлява пречка за постигане на измеримо подобрение в състоянието на консервационно значимите видове в ЕС, предмет на Директивата за птиците (вж. карето), основна цел на Стратегията на ЕС за биоразнообразието до 2020 г. и приоритет на новия план за действие за природата, хората и икономиката на Европейската комисия.

Международната дейност за разрешаване на този проблем се ускори през последните години. През 2012 г. Европейската комисия публикува „Пътна карта за елиминиране на незаконното убиване, улавяне и търговия с птици“, актуализирана през 2017 г. Тя се състои от набор от целеви дейности, които трябва да бъдат изпълнени от държавите-членки, заинтересованите страни и Комисията. Освен това, две от основните международни споразумения на конвенциите, отнасящи се за видове - Бернската

конвенция и Бонската конвенция, предприеха стъпки за справяне с проблема.

Бернската конвенция разработи „План за действие от Тунис за ликвидиране на незаконното убиване, улавяне и търговия с диви птици“ (Съвет на Европа 2013 г.). Конвенцията за опазване на мигриращите видове диви животни (CMS или Бонска конвенция) прие Резолюция през 2014 г. и създаде „Междуправителствена работна група за борба с незаконното убиване, улавяне и търговия с мигриращи птици в Средиземноморието“ - MIKT (UNEP / CMS 2014) с подкрепата на Комисията. Тази работна група обединява представители на правителствата на страните в района на Средиземноморието, които са подписали конвенцията, включително ЕС и други заинтересовани страни.

Основни престъпления, свързани с убиване на птици:

- Непряко отравяне в резултат на борба с вредителите и хищниците - най-вече засегнати са грабливите птици
- Незаконен трафик на яйца и птици за целите на соколарството
- Колекциониране на яйца
- Браконьерство и незаконно убиване в конкурентни територии (например местата, определени за лов на яребици и за търсене на трюфели)
- Безразборно улавяне за храна (например пойни птици)

Директивата за птиците

Директивата за птиците забранява дейности, които пряко застрашават птиците, като умишлено умъртвяване или улавяне, унищожаване на гнезда и вземане на яйца и свързани дейности, например търговия с живи или мъртви птици, с няколко изключения, изброени в Приложение III на Директивата. Директивата припознава лова като легитимна дейност и осигурява цялостна система за управлението му, за да гарантира, че тази практика е устойчива. Това включва изискването да се гарантира, че птиците не се ловуват по време на тяхната най-голяма уязвимост, като например обратната миграция към местата за гнездене и сезона на размножаване. Това изисква от държавите-членки да забранят всички форми на неселективно и масово унищожаване на птици, при условие, че са налице дерогации за справяне със специфичните нужди при липса на други задоволителни решения. Директивата насърчава научните изследвания в услуга на защитата, управлението и използването на всички видове птици, предмет на директивата.

2. Directive 2008/99/EC on the protection of the environment through criminal law

Пътната карта на ЕС

Пътната карта за елиминиране на незаконното убиване, улавяне и търговия с птици идентифицира пет основни области, в които Европейската комисия може да предприеме действия, с които да подкрепи страните-членки:

1. **Повишаване на осведомеността на компетентните органи и гражданското общество**
2. **Финансиране на проекти**
3. **Координиране на усилията на ниво ЕС**
4. **Обработка на данни, предоставени от държавите-членки в контекста на техните задължения за докладване или запитвания от страна на Комисията**
5. **Инициране на съдебни процедури**

Пътната карта не цели създаването на всеобхватна програма за прекратяване на незаконното убиване, улавяне и търговия с птици. Такава програма може да бъде намерена в плана за действие на Бернската конвенция. В пътната карта са изброени редица възможни дейности за Комисията и други заинтересовани страни в четири категории:

1. **Мониторинг и събиране на данни**
2. **Обмен на информация, обучения и повишаване на осведомеността**
3. **Правоприлагане и правни аспекти**
4. **Превенция**

Снимка: LIFE10 NAT/HU/000019/IMME/Márton Horváth

CITES

Международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора

Международната търговия с диви животни и растения струва милиарди евро и включва стотици милиони растителни и животински екземпляри. Търговията е разнообразна, варираща от живи животни и растения до продукти, получени от тях, включително хранителни продукти, кожни изделия, дървен материал и лекарства.

Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES), подписана през 1973 г., има за цел да гарантира, че международната търговия с екземпляри от диви животни и растения не застрашава тяхното оцеляване. Тя осигурява различна степен на защита на повече от 30 000 вида животни и растения. CITES работи, като полага на определени проверки международната търговия с екземпляри от избрани видове. Те включват лицензионна система, която изисква разрешение за внос и (ре)експорт на видове, обхванати от конвенцията.

През февруари 2016 г. Европейската комисия прие Съобщение относно плана за действие на ЕС срещу трафика на диви животни (**Communication on the EU Action Plan against Wildlife Trafficking**), което съдържа цялостен план за обединени усилия за борба с престъпленията срещу дивата природа в ЕС и за засилване на ролята на ЕС в глобалната борба срещу тези незаконни дейности. Планът има три основни направления - по-голямо правоприлагане, по-добро сътрудничество и по-ефективна превенция. Планът за действие трябва да се изпълнява съвместно от ЕС (службите на Комисията, Европейска служба за външна дейност (ЕСВА), Европол, Евроджъст) и нейните държави-членки до 2020 г. Целта е да се разработи по-стратегически подход за контрол и прилагане на правилата срещу трафика на диви животни на равнище ЕС. Планът за действие на ЕС срещу трафика на диви животни цели също да увеличи усилията за гарантиране прилагането на пътната карта на ЕС за премахване на незаконното убиване, улавяне и търговия с птици.

Инициатива на ЕС за устойчив лов

За да отговори на дългогодишната нужда от подобрен диалог със и между заинтересованите страни, Европейската комисия стартира Инициативата за устойчив лов през 2001 г. Важен резултат от тази инициатива е Ръководството на ЕК за лова по директивата за птиците (2004 г.). То дава ясни и изчерпателни насоки за това как държавите-членки следва да отразяват принципите, залегнали в Директивата за птиците в националните си мерки за регулиране на лова.

Инициативата постави началото на диалог между Федерацията на ловните асоциации на страните членки на Европейския съюз (FACE) и BirdLife International. Това доведе до общо споразумение през 2004 г. за признаване на значението на Директивата за птиците за поддържане на дивите птици (включително ловните видове) и техните местообитания в благоприятен природо-защитен статут на равнище ЕС, като прилагането на директивата се основава на Тълкувателното ръководство на Комисията.

Създадена през 1977 г., (FACE) представлява интересите на седемте милиона ловци в Европа, като членовете включват ловни сдружения от 34 страни.

„Федерацията на ловните асоциации има политика на нулева толерантност към престъпленията срещу дивата природа и незаконното убиване, и точно това популяризираме в рамките на нашето членство“, подчертава д-р Дейвид Скалан, старши мениджър на организацията по опазването на природата.

Ловците и ловните сдружения могат да дадат ключов принос в борбата с престъпленията срещу дивата природа, твърди той. „Те са очите и ушите на това, което се случва на терен, и могат да играят роля при докладването на инциденти“.

Освен това ловните сдружения могат ефективно да популяризират темите с незаконното убиване. Например, Федерацията на ловните асоциации се фокусира върху убиването на птици в средиземноморския регион, като работи с ловци за осъждане на незаконните дейности и за сътрудничеството им при разследванията.

„Федерацията на ловните асоциации е много важен партньор в борбата с престъпленията срещу дивата природа в ЕС и носи и специална отговорност“, казва Уолтър Лангхут, служител на BirdLife на ЕС по политики в областта на природата. „Имаме нужда от тях, за да разпространят призив за нулева толерантност.“

Федерацията на ловните асоциации и Европейската организация на земеделските стопани (ELO) съвместно осигуряват секретариата на междуведомствената група

на Европейския парламент „Биологично разнообразие, лов, селски райони“. Създадена през 1985 г., тя е една от най-старите и най-активните парламентарни платформи, събирайки подкрепата на 110 евродепутати, включително Карл-Хайнц Флоренц (вж. Карето).

Евродепутатът Карл-Хайнц Флоренц

Немският евродепутат Карл-Хайнц Флоренц е президент на междуведомствената група на ЕП „Биологично разнообразие, лов, селски райони“.

В допълнение към опазването на биологичното разнообразие и насърчаването на икономически и социално проспериращи селски райони, ключовата идея на интергрупата е, че „сериозна устойчива ловна система, контролирана от правителството, е част от добрата екологична политика“, според евродепутата Флоренц.

Той казва, че „всеки ловец се бори срещу незаконността“ и че „законодателите трябва да си сътрудничат с ловците в борбата срещу незаконния лов“. Макар да признава, че не всички са съпричастни към ловните асоциации, той подчертава, че те играят важна роля в борбата с престъпленията срещу дивата природа, като обясняват правните ограничения на своите членове. „Нямам впечатление, че ловните сдружения са пречка в този процес. Те са тези, които са заинтересовани в намирането на баланс“, добавя той.

BirdLife и Инициативата за лова

„Нашите основни области на фокусиране [относно престъпленията срещу дивата природа] са отравянето и употребата на отровни примамки, трафикът на пойни птици и преследването на грабливи птици. През последните няколко години инвестирахме сериозно в мониторинга - характеризирането на престъпленията срещу дивата природа и техния мащаб“, обяснява Уолтър Лангхут от BirdLife.

„Ние изготвихме доклад за убийствата, който документира степента на незаконно убиване на птици в Средиземноморието. И току-що стартирахме кампанията за убийствата 2.0, която обхваща цяла Европа, както и някои други страни, и това са най-добрите оценки за броя на птиците, засегнати от този вид престъпление: както броят на убитите птици, така и засегнатите видове“, казва г-н Лангхут.

Снимка: © European Union 2012 PE-EP

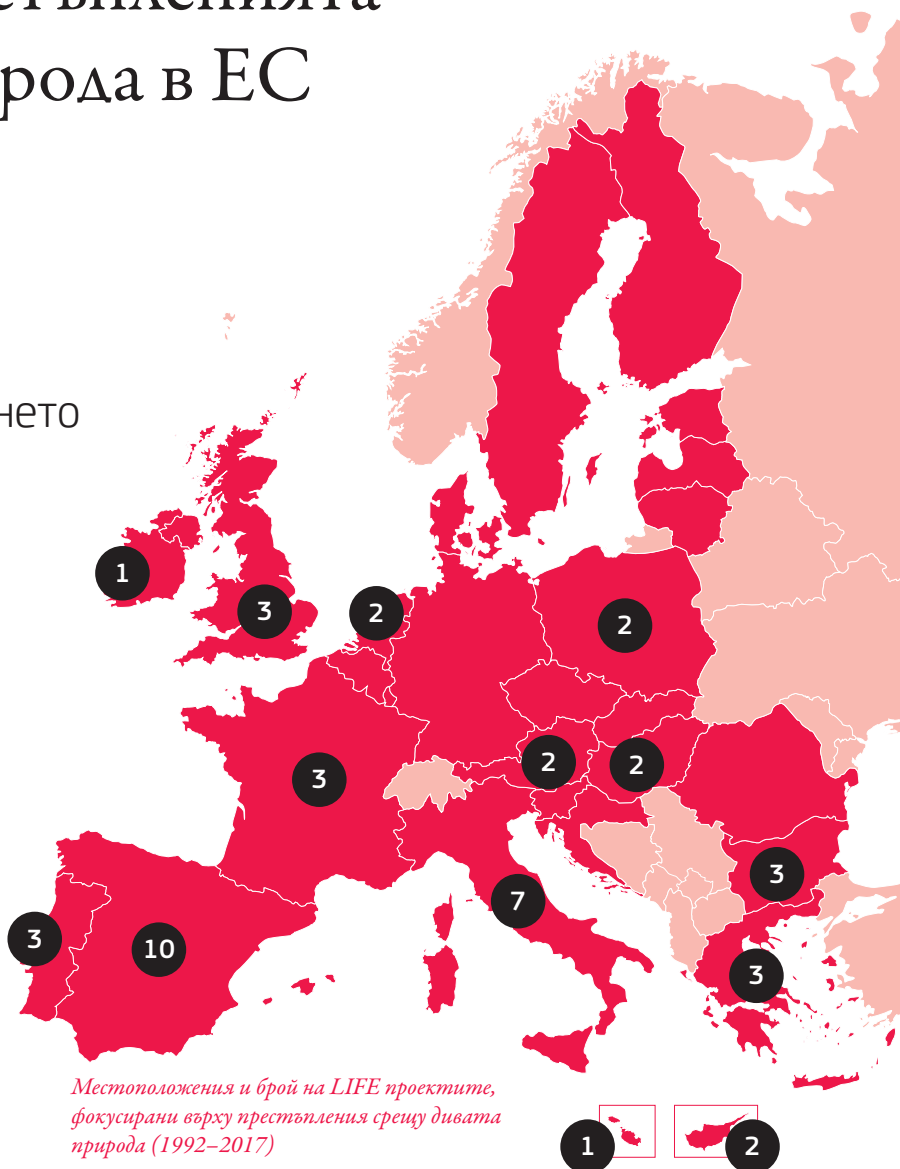
„Ние сме активни също и в политиката в тази сфера. Ние представихме официални оплаквания пред Комисията [относно Директивата за птиците] и участвахме в Пътната карта против незаконното убиване на птици - срещите, които редовно се провеждат между Комисията и заинтересованите страни по тази тема. Ние сме една от организациите, които изпълняват дейности по Пътната карта, така че следим мониторинга - и даваме на Комисията поглед за това, което се случва на място. Например, последният път докладвахме на заинтересованите страни в Европа за проектите по Програма LIFE, които работят върху незаконното убиване на птици - и правим това на текуща основа. Ние участваме в срещата, за да сме сигурни, че всеки е в крак с това, което се случва“, заключава той.

Ролята на Програма LIFE

за справяне с престъпленията срещу дивата природа в ЕС

Програма LIFE изигра ключова роля в пилотните действия, които могат да помогнат за предотвратяването и намаляването на престъпленията срещу дивата природа в целия ЕС.

Програмата е инвестирала над **70 милиона евро** в повече от **40 LIFE проекта**, насочени към незаконни дейности, свързани с дивата природа.

Брой проекти на вид от приложенията (Директиви за птиците и за местообитанията)

Програма LIFE е финансов инструмент на ЕС, подкрепящ проекти за опазване на околната среда, опазването на природата и климата в целия ЕС. Програма LIFE е единствената финансова програма в рамките на бюджета на ЕС, посветена единствено на околната среда и по-специално на опазването на природата. От 1992 г. насам програма LIFE съфинансира над 1 650 проекта, мобилизирайки над 2 милиарда евро за опазване на природата и биологичното разнообразие.

По-голямата част от 43-те LIFE проекта, които са насочени към незаконни дейности, свързани с дивата природа, са се занимавали с проблема с отравяне на защитени видове, особено птици, като грабливи птици и лешояди, както и едри хищници. Както показва фигурата на стр. 9 горе, проектите са насочени и към други престъпления, свързани с дивата природа, като например

незаконен лов, улавяне и браконьерство, и трафик на видове, като три проекта обхващат всички престъпления, свързани с дивата природа.

Проектите по програма LIFE, свързани с престъпленията срещу дивата природа, са разпределени предимно в южна и централна Европа (виж Фигура 3). Това е в съответствие с районите с най-висока честота на престъпленията срещу дивата природа в Европа, според доклада на BirdLife „Убиване 2.0“. Въпреки това няколко държави-членки, по-специално в Централна Европа, все още нямат проект по програма LIFE, насочен към дейности, свързани с престъпленията срещу дивата природа. Трябва да се отбележи, че някои проекти са осъществили трансгранични действия, като например ръководения от България проект „Живот за египетския лешояд“, в който участва и Гърция (виж стр. 25-26 и 46-47).

Примери за дейности на LIFE проектите

Мониторинг и събиране на данни:

- Събиране на данни по случаите и докладване на престъпленията срещу дивата природа
- Идентифициране на целевите видове, на незаконните дейности и на местата

Обмен на информация, обучения и повишаване на осведомеността:

- Обучения за правоприлагащите органи
- Обучение на кучета за намиране на отровни примамки – някои са трансгранични
- Обучения за събиране на улики и доказателства (комплекти за правилно събиране на отрови)
- Публични информационни кампании срещу незаконното използване на отрови

Правоприлагане и правни аспекти:

- Подобряване/прилагане на законодателството, глоби и санкции
- Обучение на специализирани прокурори в съдебните процеси
- Ресурси или помощ при създаване на специализирани звена за борба с престъпленията срещу дивата природа в рамките на полицията

Превенция:

- Създаване на зони за надзор в сътрудничество с местните ловни сдружения

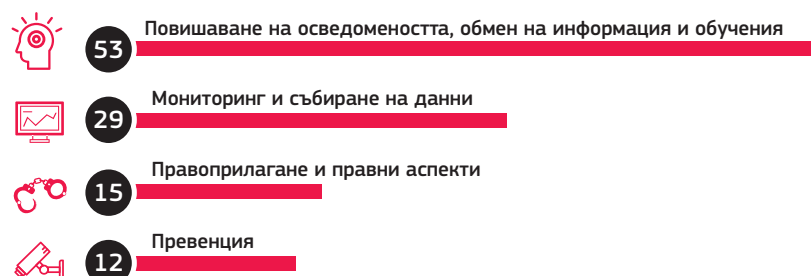
Наученото от LIFE

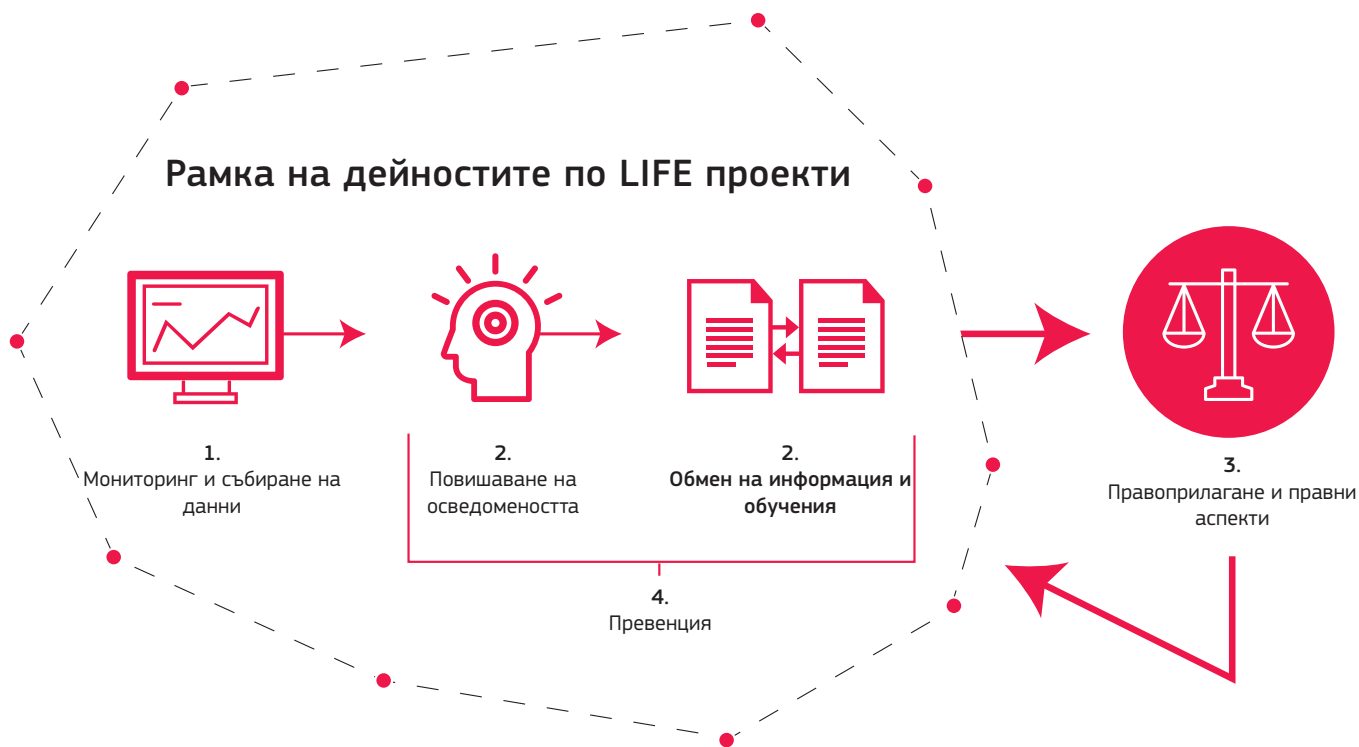
Целта на тази публикация е да подчертае как програма LIFE подпомага прилагането на политиката на ЕС за борба с престъпленията срещу дивата природа. По-голямата част от представените проекти са разработили дейности, които подкрепят Пътната карта на ЕС за елиминиране на незаконното убиване, улавяне и търговия с птици. Дейностите в Пътната карта са разделени в четири категории: мониторинг и събиране на данни; обмен на информация, обучение и повишаване на осведомеността; правоприлагане и правни аспекти; превенция.

Фигура 4 показва колко дейности са осъществени чрез LIFE проектите във всяка една от четирите категории.

Брой на проектни дейности по LIFE, изпълнени в съответствие с Пътната карта за елиминиране на незаконното убиване, улавяне и търговия с птици

Горната фигура показва как LIFE проектите могат да допринесат за интегрирания подход, очертан в Пътната карта. Проектите, които събират данни за незаконните дейности и достигат до проблема (1.) могат да доведат до действия, които варират от обучения до повишаване на осведомеността (2.) в комбинация с превантивните дейности (4.). Правоприлагането и правните компетенции са отговорност на държавите-членки. Някои проектни дейности обаче

подкрепят прилагането на правните аспекти, включително обучението на полицейски и митнически служители, които да могат да защитават по-ефективно закона. Като пример може да бъде даден проекта „VENENO NO“, който покрива всички дейности – от събиране на данни до подкрепа за правоприлагането и превенцията (виж стр. 20-21 и стр. 55-56).

Ключови постижения на LIFE проектите, свързани с престъпления срещу дивата природа

- Мониторинг и събиране на данни с нови сателитни технологии за маркиране
- База данни за случаите (с потенциал да стане общоевропейска)
- Откриване на отрови и патрули за превенция в почти всички средиземноморски страни от ЕС
- Мрежа на заинтересованите страни по темата против отровите, включваща ловци, овчари и т.н.
- Работа с технологии и хора
- Включване на медиите – хората да бъдат наясно, че престъпленията срещу дивата природа са престъпления
- Кампании за повишаване на осведомеността сред страните-членки
- Специализирано повишаване на осведомеността и обучения за органите на властта, полицията, митниците, прокурорите, адвокатите по околна среда и съдиите
- Строги и ясни наказания, налагани по-систематично

Насърчаване на плановете за действие за птиците

Проектът EuroSAP е широкоспектърна тригодишна инициатива за справяне със заплахите за 16 вида, която обединява 14 партньора и е ръководена от BirdLife. Целта на този проект по програма LIFE е да подобри консервационните мерки за тези птици, като изучава целия им жизнен цикъл, миграционните пътища и заплахите за оцеляването им – включително престъпленията срещу дивата природа, които се явяват основен проблем за много от видовете.

„Най-добър пример е гургулицата (*Streptopelia turtur*), при която нивата на незаконно убиване са екстремно високи във и извън ЕС“, казва Уолтър Лангхут, служител на BirdLife на ЕС по политики в областта на природата.

„Лешоядите също са много уязвими, защото те са чувствителни към отровните примамки и са способни да ги открият дори на големи разстояния, а част от популациите са много крехки. Популацията на египетския лешояд в България е много чувствителна към отравянията и тази популация е много малка. Всеки индивид е от значение на този етап“.

Той също така подчертава, че високият брой случаи на отравяния в Испания остава огромна грижа за BirdLife. Подходът, насърчен от неправителствените организации чрез LIFE проекта обаче е изготвянето на най-съвременни плановете за действие. „Изпълнението им е отговорност на държавите-членки на ЕС, а Комисията трябва да се погрижи това да се случи,“ добавя той.

Инструменти за събиране на данни и мониторинг:

- Мрежи от заинтересовани страни
- Горещи линии/лица/организации за контакт
- Екипи с кучета
- Сателитно маркиране
- Хора

Най-добри практики:

- Използване на историческите данни
- Предоставяне на инструмент за докладване на случаи на отравяне
- Мобилизиране на местни мрежи от заинтересовани лица за събиране на данни
- Осигуряване на протокол за действие при случаи на отравяне
- Създаване и хармонизиране на общоевропейски бази данни

1

Проблем:

Отравянето е най-сериозната заплаха за много застрашени хищни птици, като например царския орел в Унгария. Знанията за това кога, къде, как и защо се случват отравянията са от съществено значение за намаляване на тези заплахи за защитените видове птици.

Решение:

По проект HELICON беше създадена база данни за престъпленията срещу птиците за случаите на отравяне, убиване и други незаконни дейности срещу грабливите птици в Унгария. Последващият проект PannonEagle Life разширява базата данни на регионално ниво.

Резултат:

Повече от 1000 случаи в Унгария за престъпления срещу птиците са регистрирани в базата данни TOTEM. През 2018 г. тя ще бъде разширена чрез допълването с данни от Австрия, Чехия, Словакия и Сърбия. „Теоретично, за в бъдеще ще е възможно да се събират данни от цяла Европа,“ казва ръководителят на проекта Мартон Хорват.

Прочетете повече на стр. 14.

2

Проблем:

Полският блатар и други защитени видове птици често страдат от високи нива на смъртност при младите индивиди.

Решения:

Сателитното маркиране на млади птици позволява природозащитните неправителствени организации да установят причината за смъртността. То също така разкрива нови места за почивка и дава свеж поглед върху поведението на защитените видове.

Резултат:

Данните от маркирането играе решаваща роля в установяването на случаи на престъпления срещу дивата природа. Знанието, че птиците са маркирани, би могло да откаже хората да ги убиват незаконно.

Прочетете повече на стр. 18.

3

Проблем:

Липсата на знания за отровите, използвани за незаконно убиване на птици и други диви животни, възпрепятства усилията за справяне с този проблем.

Решение:

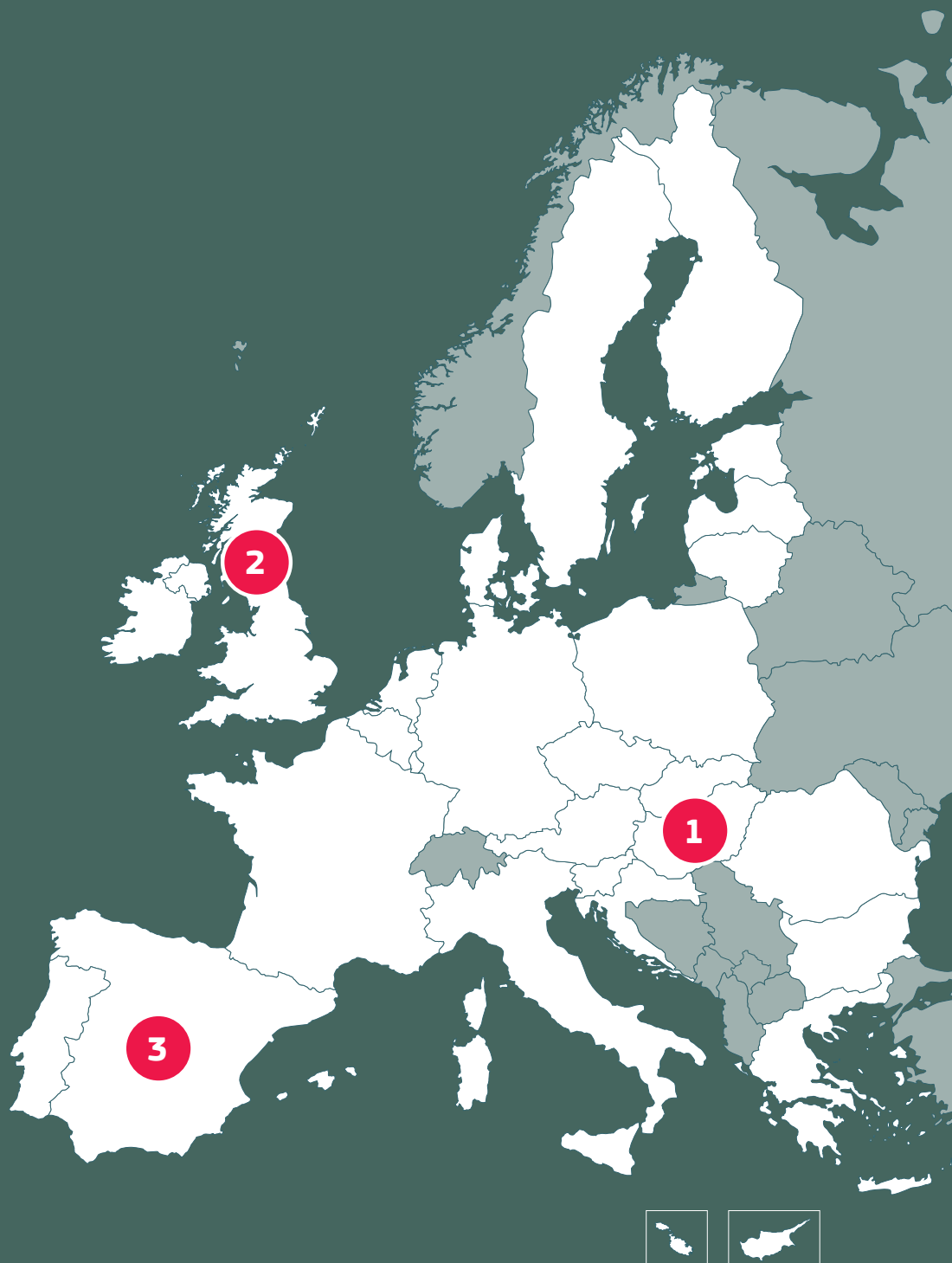
VENENO NO (‘Без отрова’), е проект по програма LIFE в Испания, анализирал информация от повече от 4 000 случая на отравяне за петгодишен период. Това разкри необходимостта от по-силен контрол над пазара и използване на фитосанитарни продукти, за да се предотврати поставянето им в отровни примамки.

Резултат:

Откритията на проекта са включени в националния план за действие и в плана за действие на ЕС за превенция на незаконното отравяне на диви животни.

Прочетете повече на стр. 20.

Мониторинг и събиране на данни

Към европейска база данни за престъпления срещу дивата природа

1

Проектът HELICON създаде база данни за престъпленията срещу птиците за случаите на отравяне, убиване и други незаконни дейности срещу грабливите птици в Унгария.

Последващият проект PannonEagle Life разширява базата данни сред пет страни от Централна Европа.

За пръв път започнахме да създаваме база данни за престъпления срещу птиците около 2007 г., спомня си Мартон Хорват от BirdLife Унгария (ММЕ), ръководител на проекта както на HELICON (виж карето), така и на PannonEagle Life. Катализаторът бе загубата на два царски орела вследствие на отравяне през 2005 г. Систематичното събиране на информация започна с издирване на ветеринарни и консервационни публикации. „Ние събрахме всички известни исторически данни от 1975 г. насам и ги обединихме с последните данни, събрани от нас и нашите колеги от националните паркове“, казва д-р Хорват.

Базата данни на HELICON се съхранява в Excel, но данните са публикувани и в Google Drive, за да може партньорите по проекта да имат достъп до тях. Ключовите данни включват: тип на престъплението, място, вид, брой засегнати видове, разследващите полицейски органи, ветеринарни доклади, и в случаи на отравяне – видът на отровата (виж карето).

Работна група против отровите, създадена по време на първия проект по програма LIFE, събира всички правителствени и неправителствени организации, включени в опазването на хищните птици, като дирекции на национални паркове, полицаи, ветеринари и ловци. Те осигуряват информация за базата данни и в резултат получават достъп до суровите данни. От съображения за сигурност публичният достъп е ограничен, но са налице обобщени доклади.

HELICON: преглед

Унгария е дом на най-голямата популация на източния царски орел (Aquila heliaca) в ЕС, със 117 гнездящи двойки, регистрирани през 2010 г. Въпреки че броят на този световно застрашен вид бавно се е увеличил след 1980 г., значителното нарастване на случаите на незаконно убиване заплашва да обърне тази положителна тенденция. Повече от 50 царски орли са били отровени през годините до началото на HELICON. Този проект по програма LIFE се стреми чувствително да намали неестествената смъртност на орлите. Това е постигнато чрез мерки за проследяване и охрана на орлите и даването на възможност да се размножават успешно; мерки за мониторинг на случаите на незаконно убиване, създаване на база данни за разследване на случаите; мерки за повишаване на осведомеността на заинтересованите страни за методите на плановете за управление на лова, щадящи орлите; и повишаване на публичната осведоменост относно опазването на хищниците и отрицателното въздействие на отровите. Този проект помогна на унгарските власти да установят и да осъществят наказателно преследване срещу повече случаи на отравяне, което доведе и до пет присъди. Имаше значително намаляване на случаите с отравяне на царски орли (от 16 през 2012 г. до 1 през 2016 г.). Това помогна за намаляване на нивата на смъртност за вида. Известната гнездяща популация на царския орел в Унгария сега е достигнала 200 двойки в.

Прочетете повече: <http://www.imperialeagle.hu/>

„Този проект е за пет държави, но теоретично ще бъде възможно в бъдеще да се събират данни за цяла Европа.“

Събиране на данните

HELICON разработи три протокола за престъпленията срещу дивата природа - за ветеринарни лекари, за полицаи и за полеви изследователи. „Ние също така разработихме схема на протокола, която да се използва, ако някой намери труп или отровна примамка на терен. Като преминете през всички възможни да или не, можете да категоризирате данните. Ако се подозира случайно или незаконно отравяне, то ще отиде в базата данни за престъпления срещу птиците“, обяснява д-р Хорват. „Обикновен случай с орли [случайно отравяне] например е, че ловците все още използват оловни сачми и натрупването на олово може да причини токсикоза.

Проектният бенефициент, ММЕ, създаде онлайн пространство за докладване и специален телефон и имейл адрес, за да може всеки да подава сигнали за вероятни случаи на незаконно отравяне. „Създадохме гореща линия, но да си призная, имаше само няколко сигнала, получени от гражданите“, казва д-р Хорват, „обаче тя служи като добър инструмент за работа в мрежата.“

Горещата линия се поддържа от Габор Деак, който е на терен няколко пъти седмично като началник на екипа с кучета (виж стр. 46-47). Екипът с кучета може да реагира бързо на сигнали и е основен източник на данни за незаконни отравяния. Данните са пряко

свързани с новата онлайн база данни чрез GPS система, която следи както кучето, така и водача. „Получаваме около 50 обаждания годишно от обществеността, което е около 10% от обажданията. 90% от обажданията идват от природозащитниците, ловците или ветеринарните лекари“, обяснява г-н Деак.

Мрежа от около 250 рейнджъри, работещи в унгарските национални паркове, и 300 доброволци, вземащи участие в проучването на грабливите птици, предоставят ценна информация за престъпленията срещу дивата природа. Рейнджърите имат директен контакт с местни фермери, които им се обаждат, а рейнджърите на свой ред сигнализират на горещата линия на ММЕ. Ловците биват стимулирани да докладват за престъпления срещу птиците чрез Унгарската национална камара на ловците, която е проектен партньор.

До края на проект HELICON (2012-2016) в базата данни за престъпления срещу птиците има 1 023 записа, включващи 2 350 индивида (включително 252 царски орли). Има 147 регистрирани случая за отравяне на птици (от които 89 са незаконни, 14 са случайни и за 44 се подозира, че са умишлени).

Създаване на базата данни TOTEM

Продължаващият проект на програма LIFE позволява на IT екипът от центъра за мониторинг на ММЕ да разработи и програмира онлайн база данни, наречена TOTEM. „Това ще включи всички видове данни за смъртността при птици, животни, влечуги и земноводни, но ще има и специална част за проблема с отравянията“, казва д-р Хорват.

Центърът за мониторинг хармонизира четири бази данни, разработени от HELICON (гнезда на орли, мониторинг на орли, сателитно маркиране на птици и престъпления срещу птиците), заедно с други бази данни на ММЕ. Основна цел е да се насочат всички данни към атласа за птици на Унгария в рамките на базата данни MAP (Madáratlasz Programme).

Изследват се и нови методи за събиране на данни за престъпления срещу птиците. „Има онлайн приложение, разработено от нашия партньор BirdLife Австрия, така че, след като вече имаме

мобилно приложение, нашият план е да го свържем с базата данни TOTEM,“ казва д-р Хорват. TOTEM (не е акроним, а игра на думи за „мъртво животно“) се изгражда около три нива на данните, обяснява д-р Хорват. „Първото ниво съответства на даден случай, например, когато извършителят залага отрова на едно място, а труповете се намират на различни места“. На това ниво TOTEM намира всички документи, които са от значение за дадения случай (напр. полицейска и съдебна документация).

„Второто ниво, което ние наричаме събитие, има конкретна дата и място“, продължава той. Координатите в базата данни за събития са свързани с Гугъл карти, за да визуализират местоположенията. „На едно място, например, намерихме три тръстикови блатари и два гарвана. За всеки намерен индивид след това ще бъде създаден файл в третото ниво. В него можем да качваме снимки, ветеринарни документи за всеки индивид, концентрация на отровата и т.н.“

Към европейска база данни

TOTEM (totem.mme.hu) носи големи предимства по отношение на отчитането на данни в сравнение с Excel. Когато се добави нов случай, той се появява незабавно на картите, например, докато обобщенията могат да се генерират автоматично.

Екипът на RannonEagle Life среща предизвикателството да обедини националната база данни с регионалната база данни. „Сега имаме над 1 080 записа за Унгария. Във всяка страна, нашите партньори събират данни, но в различни формати и ние искаме да ги обединим в една и съща база данни“ казва д-р Хорват. „Нашата цел е да завършим унгарската версия на базата данни и след това, в началото на 2018, да започнем да вкарваме данни от останалите четири държави, участващи в RannonEagle: Австрия, Чехия, Сърбия и Словакия“.

„Този проект е за пет държави, но теоретично ще бъде възможно в бъдеще да се събират данни за цяла Европа,“ заключава той.

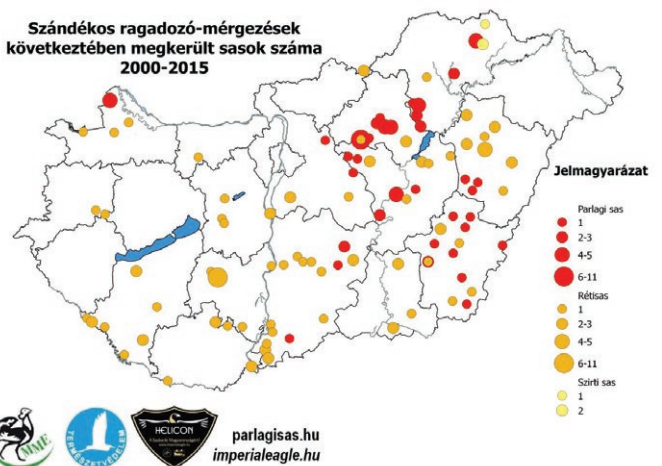
Камара на ловците

Унгарската национална камара на ловците (НННС) представлява повече от 3 500 членове на ловната общност. Габор Ковач от НННС обяснява, че камарата е взела участие в проекта по програма LIFE, за да изрази съпричастността си към опазването на царския орел.

Проектът организира сесии по време на годишните ловни тренировъчни дни. „Последствията от незаконното убиване бяха ясно демонстрирани пред публиката. В тази връзка, промените в отношението са видими,“ казва г-н Ковач. „Има много общи интереси между управлението на лова и опазването на природата,“ добавя той.

Националният мащаб на НННС означава, че екологично мислещите членове могат да дадат значителен принос за разкриване на незаконни дейности, отбелязва г-н Ковач.

Шъндékos ragadozó-mérgezések következtében megkerült sasok száma 2000-2015

LIFE10 NAT/HU/000019

Име: Conservation of imperial eagles by managing human-eagle conflicts in Hungary
Бенефициент: MME BirdLife Hungary
Контакт: Márton Horváth

E-мейл: horvath.marton@mme.hu

Уебсайт: <http://imperialeagle.eu/>

Продължителност: 01 ян. 2012 до 31 дек. 2016

Бюджет: € 2 100 000

Принос на програма LIFE: € 1 600 000

Карбофуран

„Карбофуранът е веществото, което откриваме най-често в незаконни отровни примамки, въпреки че имаме случаи на форат и наскоро някои случаи на антикоагуланти, които се използват като родентициди“, казва д-р Хорват. Акош Хорват от Унгарското национално бюро за разследване (без връзка) обяснява, че има три източника на карбофуран: „Първо, налични са някои стари запаси. До 2008 г. беше законно да се използва в Унгария и в околните страни. От начина на отравяне обаче подозираме, че отровата идва предимно от Австрия, където има друга марка карбофуран, който е виолетов. В Унгария е бял или червен. Дори намерихме този виолетов вид карбофуран в югоизточната част на Унгария, тоест, той трябва да е внесен незаконно. Третият източник най-вероятно е нелегален внос от Украйна и Сърбия. Все още е законно да се използва карбофуран в Украйна и най-вероятно в Сърбия има големи незаконни количества на склад“.

Сателитното маркиране предоставя ключови данни на природозащитниците и полицията

2

Проектът „Полски блатар“ по програма LIFE дава възможност на Кралското дружество за защита на птиците (RSPB) да извърши своята най-широка досега програма за сателитно маркиране и мониторинг на грабливи птици.

Съфинансирането от LIFE позволи на базираната в Обединеното кралство неправителствена организация да обучи и да осигури официални лицензи на седем души от екипа си, разследващи високата смъртност сред младите птици, за много от които се смята, че са подложени на незаконен отстрел в местата за лов на яребици. „Маркирането по LIFE ни позволи да открием защо умират и ни помогна да разберем дали можем да направим нещо,“ казва ръководителят на проекта Кейтлин Томас.

Изчислено е, че местообитанията в Обединеното кралство могат да поддържат 30 двойки полски блатари, но само три двойки се размножават успешно през 2016 г. Маркирането също така разкрива нови места за почивка и дава свежи прозрения за поведението на блатарите.

Една история на маркиращия птици

Маркирането на птици не е нова дейност, но новите технологии го направиха по-надеждно и подобриха качеството на данните. Предавателите също са по-малки, за да може все повече и повече птици да бъдат маркирани по безопасен за тях начин. В Обединеното кралство са необходими приблизително три години тренировки, за да се придобие лиценз за поставяне на предаватели от Британското орнитологично дружество. „Причината, поради която това отнема толкова време е, че трябва да бъдеш сигурен, че предавателят е поставен правилно на птицата, по определен начин, така че да не влияе на птиците след напускане на гнездото“, казва Марк Томас, разследващ служител на RSPB в Англия, който е официално обучен да поставя сателитни предаватели на по-големи птици като грабливите.

Преди да направят първото си маркиране, обучаващите се практикуват върху изкуствени модели на птици, „по-точно плюшени

Данните от маркирането също играят съществена роля в разследването на незаконното убиване, като ясно показват мястото на инцидента. Разследващият екип на RSPB събира улики и ги предава на полиците, разследващи престъпления срещу дивата природа. Г-ца Томас вярва, че маркирането може да има възпиращ ефект, тъй като процентът на маркираните птици е неизвестен. През 2016 г. са маркирани 12 птици, от които само 5 са все още живи една година по-късно. Очевидно е, че остава още много да бъде свършено, но сателитното маркиране се доказва като ключов инструмент за борба срещу преследването на полските блатари.

играчки“, които RSPB изработва за тази цел, обяснява той. „Сателитният предавател [използван в LIFE проекта] е като раница, която птицата носи на гърба си, а презрамките на раницата минават под крилото и се закопчават по определен начин“.

Методите варират за различните видове птици и по-големите могат да носят по-големи предаватели. Например, женските полски блатари са по-едри от мъжките и предавателите на женските птици, маркирани по LIFE проекта, можеха да предават данни ежедневно. На мъжките птици беше поставен по-малък предавател, който можеше да предава информация само веднъж на два-три дни.

Времето за поставяне на предавателя е от съществено значение: оптималният вариант е един или два дни преди младата птица да излети от гнездото за пръв път, а за да се прецени това,

Снимка: Guy Anderson

„Ясно е, че не искаме птиците да бъдат убити шест седмици след като са маркирани, но поне предавателите ни дават информация, че това се случва“.

изследователите посещават района на гнездото няколко пъти, преди да пристъпят към маркирането. Щом постави предавателя, екипът на изследователите би трябвало веднага да започне да получава данни от птицата. „Някои незабавно се отдалечават, други се придържат към територията на гнездото – но ще имате възможност да гледате данните в уебсайта всеки ден. Ако данните от птицата са публични, тогава ние веднага ще започнем да ги качваме на сайта и да показваме на хората къде се намира птицата и какво прави“.

Ако предавателят спре да излъчва сигнал или сигналът идва от едно и също място, тогава екипът ще заподозре, че нещо се е случило с птицата и трябва да разследва. Ако птицата е била убита незаконно, често предавателят е унищожен, а трупът на птицата

преместен. Понякога ранените птици могат да бъдат излекувани, ако не са умрели веднага след прострелването. „От данните, които получихме, разбрахме, че батериите на предавателя се изтощават и няма движение, затова отидохме до мястото, където за последно имаме сигнал, търсихме птицата на земята и я намерихме“, обяснява г-н Томас.

„Миналата година имаме случай с Роуан и Карол, две маркирани по проекта птици, които бяха открити мъртви, но когато ги открихме и ги взехме за анализ се установи, че са били застреляни“.

Кампания за по-добро правоприлагане

Прозрачност е ключова дума за проекта по програма LIFE. „Ако тези птици биват убивани на местата за ловуване на яребици от дивечовъдите, което ние знаем, че се случва, тогава наше абсолютно задължение е тази информация да стане публично достояние“, казва г-н Томас.

„Право на хората е да знаят естеството на случващото се, а след това чрез кампания да поискат по-добро прилагане на полицейските правомощия по отношение на престъпленията срещу дивата природа.“ Възщност, полицията е регистрирала преследването на грабливите птици като приоритетно сред престъпленията срещу дивата природа и идентифицира полските блатарии като ключов вид.

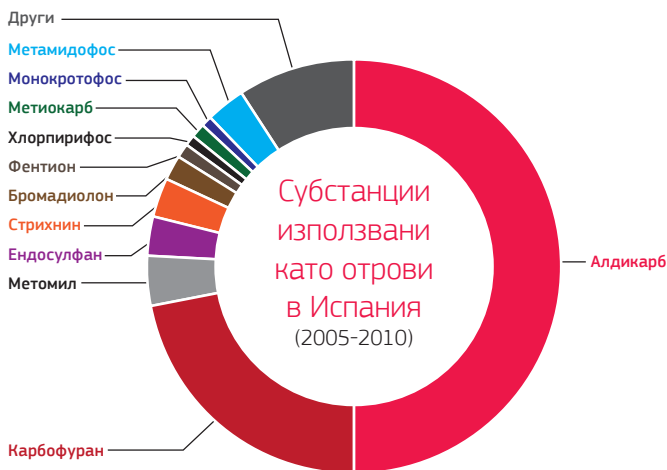
Проектът също така пази и гнездата, като ги прави по-трудно достъпни. Докато повечето гнездови територии през последните години са били на земя, която се стопанисва с цел опазване и много малка част са били в територии за лов на яребици, индивидите

са все още уязвими. Мъжките могат да ловуват на разстояние до 15 км от гнездото и по този начин могат да бъдат „застреляни“ в съседните имоти, признава г-н Томас. Независимо от това, маркирането представя картина на случващото се с тези птици, която до скоро бе невъзможна. „Ясно е, че не искаме птиците да бъдат убити шест седмици след като са маркирани, но поне предавателите ни дават информация, че това се случва.“

LIFE13 NAT/UK/000258
Име: LIFE Полски блатарии
Бенефициент: Кралско дружество за защита на птиците (RSPB)
Контакт: Nick Folkard
Е-мейл: nick.folkard@rspb.org.uk
Уебсайт: <http://ww2.rspb.org.uk/our-work/conservation/henharrierlife/>
Продължителност: 01 юли 2014 г. до 30 юни 2019 г.
Бюджет: 2 270 000 евро
Принос на програма LIFE: 1 135 000 евро

Знание за отровите

Проектът VENENO NO събра подробни данни за отровите, използвани за незаконно убиване на птици.

Получената база данни е значим ресурс за разбиране и за борба с престъпленията срещу дивата природа.

„Събирането на данни за отравянията ни позволи да придобием по-добра представа за това какво се случва в Испания“, казва Давид де ла Бодега Зугаста, координатор на проекта VENENO NO (2010-2014) и настоящем координатор на Европейската мрежа против престъпленията срещу околната среда (ENEC) в SEO/BirdLife.

Проучване, проведено по проекта, обхващащо периода от 2005 до 2010 г., анализира 4 395 екземпляра от различни видове, убити от отровни примамки в Испания. Литературата показва, че само около 7% до 10% от отровените животни биват открити, затова SEO / BirdLife изчисли, че е възможно около 45 000 да са били убити от отрови през тези пет години. Индивидите включват световно застрашени видове като червена каня (*Milvus milvus*: 297), испански царски орел (*Aquila adalberti*: 30) и брадат лешояд (*Gypaetus barbatus*: 13).

Анализите са проведени със съдействието на IRCE (Испанският институт за изследване на дивеча и природата), който също помогна за оформянето на стандартизиран протокол за токсикологичните лаборатории и централите за спасяване на диви животни, които се използват при случаи с незаконно отравяне.

Докладът на проекта разкри над 70 субстанции, които са били използвани за приготвяне на отровните примамки. Това са предимно фитосанитарни продукти и биоциди. Най-често използваните са били алдикарб (50%) и карбофуран (22%), като и двата са забранени в ЕС (виж фигурата горе).

Събрани са общо 1 694 отровни примамки, предимно парчета месо. Понякога екипът на проекта намира цели трупове, намазани с отрова, които се използват като отровна примамка. Обикновените храни, използвани като стръв, включват хляб, яйца и консервирана риба. Такива примамки представляват потенциална опасност

за хората, особено когато са разположени в паркове и други обществени пространства.

Анализът на данните показва, че над 70% от случаите са свързани с отрови, използвани за премахване на хищниците, които се явяват конкуренция на ловните видове (например кеклици и зайци). Други случаи са свързани с пчеларството (8%), животновъдството (5%) и градски ситуации (9%), където домашните любимци (кучета и котки) са били основните жертви.

Разследванията, например на интернет продажбите, разкриха съществуването на търговия на черния пазар със складираните забранени пестициди, които не са били унищожени. Екипът на проекта заключи, че има нужда от по-силен контрол над пазарите и използването на фитосанитарни продукти, за да се предотврати използването им в отровни примамки.

„Едно от основните развития последвали проекта бе Планът за действие на ЕС за предотвратяване на незаконното отравяне на диви животни“, казва г-н де ла Бодега. „Това се основаваше на плановете за действие, разработени по LIFE проекта“.

LIFE08 NAT/E/000062
Име: VENENO NO – Action to fight illegal poison use in the natural environment in Spain
Бенефициент: SEO/BirdLife
Контакт: David de la Bodega
Е-мейл: ddelabodega@seo.org
Уебсайт: <http://www.venenono.org>
Продължителност: 01 януари 2010 до 30 март 2014
Бюджет: 1 672 000 евро
Принос на програма LIFE: 647 000 евро

Снимка: © ARurales-Cataluña

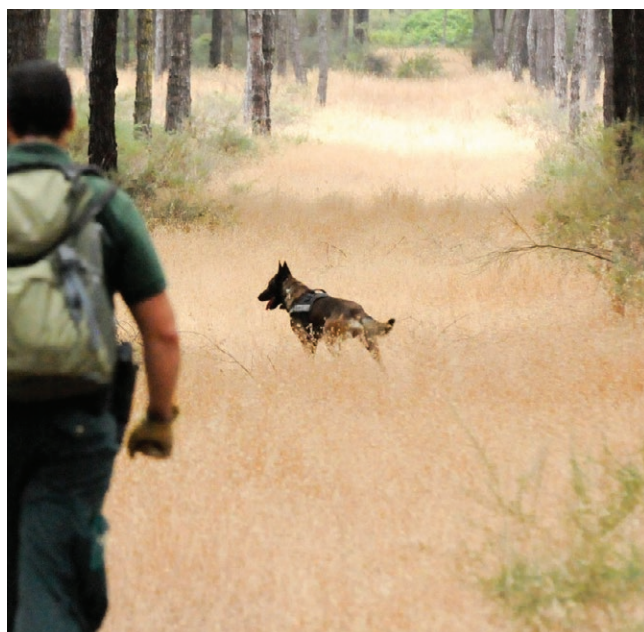

VENENO NO: преглед

Целта на проекта VENENO NO („Без отрови“) беше да намали незаконното използване на отрови в Испания. Това се случи чрез прилагане на дейности, препоръчани от Испанската национална стратегия срещу незаконното използване на отровни примамки в селските райони. Тази работа се фокусира върху три стълба: преследване на престъплението; превенция и възпиране; и усъвършенстване на знанията и информация. Основните резултати, които трябваше да постигне проектът, бяха да изгради капацитет за разследване и наказване на случаи на отравяне и да постави отравянето на защитени видове животни твърдо в политическия дневен ред на Испания.

„Събирането на данни за отравянията ни позволи да придобием по-добра представа за това какво се случва в Испания.“

Прочетете повече: <https://www.venenono.org/>

Снимка: © Guardia Civil SEFRONA

1**Проблем:**

Няма достатъчно ефективно възпиращо средство, което да накара хората да не поставят отровни примамки.

Решение:

Проекти като тези по програма LIFE „Под крилето на лешояда“ (Under Griffon Wings) в Италия и „Помощ за египетския лешояд“ в Гърция са инвестирани в екипите с кучета за откриване на отрови.

Резултат:

Косвени доказателства показват, че екипите с кучета имат значителен възпиращ ефект.

Прочетете повече на стр. 24.

5**Проблем:**

Осведомеността, че престъпленията срещу дивата природа са престъпления, е ниска в някои части на Европа.

Решение:

Българско дружество за защита на птиците организира конкурс с награди чрез проект на LIFE за номиниране на хора, които „пазят горите и орлите на България“. В Кипър стартира широка обществена кампания за повишаване на осведомеността за въздействието на незаконното улавяне на птици върху биоразнообразието.

Резултат:

Чрез номиниране на 35 човека, 7 от които са участвали в съдебни преследвания на престъпления срещу дивата природа, кампанията на БДЗП повиши осведомеността за проблема в България. Публичността на престъпленията срещу дивата природа ще доведе до промяна. Проучване проведено в Кипър показва, че след кампанията по проекта на програма LIFE значително се е повишила осведомеността, че улавянето е проблем.

Прочетете повече на стр. 31.

2**Проблем:**

Поставянето на отрови, за да се предпазят домашните животни или ловните обекти, все още се смята за „необходимо зло“ в много части на Европа. Въпреки това, тази незаконна практика носи много нежелани негативни последици за защитените видове, пастирските и ловни кучета и домашните любимци.

Решение:

Като част от проекта „Живот за египетския лешояд“ Гръцкото орнитологично дружество изгради солидна мрежа от заинтересовани страни срещу отровите, която включва овчари, ловци и други представители на местните общности.

Резултат:

Повече от 150 заинтересовани страни са се присъединили към мрежата срещу отровите в Епир, Гърция. „Изглежда, че има все по-малко и по-малко случаи на отравяне“, казва координаторът на мрежата Харитакис Папайоану.

Прочетете повече на стр. 25.

3**Проблем:**

Има нужда от по-ефективни методи за възпиране на хората от браконьерство на защитени видове птици. По-напреднали технологии биха били добре дошли.

Решение:

Проектите по програма LIFE представят иновации като „индикатори за трупове“ и интелигентни системи за патрулиране, които възпират браконьерите и биха могли да помогнат при правоприлагането. Установени технологии като фотокапани също са били използвани с огромен ефект от екипите на проекта.

Резултат:

Интелигентните системи за патрулиране в Гърция предотвратиха всякакви смъртни случаи на малката белочела гъска – вид, който е класифициран като уязвим според IUCN. Фотокапани, които наблюдават гнездата на ястребовите орли в Сардиния предотвратиха браконьерството през 2017 г. Използването на прототипа „индикатори на трупове,“ подкрепен от голяма мрежа от доброволци и ловци, също спомага за прилагането на Италианския национален план срещу незаконния лов на птици.

Прочетете повече на стр. 27

4**Проблем:**

На някои места птиците биват убивани заради продължаващите традиционни методи на ловуване, при които не се прави разлика между отделните видове.

Решение:

Споделянето на положителен призив за биоразнообразието в училищата би могло да бъде ефективен начин за разпространяване на целите на опазването на птиците, както сочат усилията на проектите по програма LIFE в Сардиния и България.

Резултат:

Включването на младите хора помогна да отворим очите на по-възрастните поколения за този проблем, без да ги сочим с пръст.

Прочетете повече на стр. 30.

6**Проблем:**

Незаконният риболов е основна заплаха за водолюбивите птици и рибните запаси в някои „Натура 2000“ зони.

Решение:

Проектите по програма LIFE в България и Италия са установили протоколи срещу отравянията в подкрепа на правоприлагащите органи. Те имаха огромно въздействие чрез включване на риболовните и ловните сдружения, както и на природозащитници.

Резултат:

В България проектът по програма LIFE „Живот за бургаските езера“ установи партньорство, което повиши докладването на случаите на незаконен риболов, намали нарушенията и започна да развива устойчиви икономически дейности като спортния риболов, вместо незаконния търговски риболов. Проектът BARBIE по програма LIFE в Италия съгласува протокол с риболовните сдружения, който отвори диалог с публичните власти.

Прочетете повече на стр. 33.

Превенция на престъпления срещу дивата природа

Проблем:

Нелегалният улов на дунавските есетри застрашава дългосрочното оцеляване на този защитен вид. Тази дейност е тясно свързана с нелегалната търговия на хайвер.

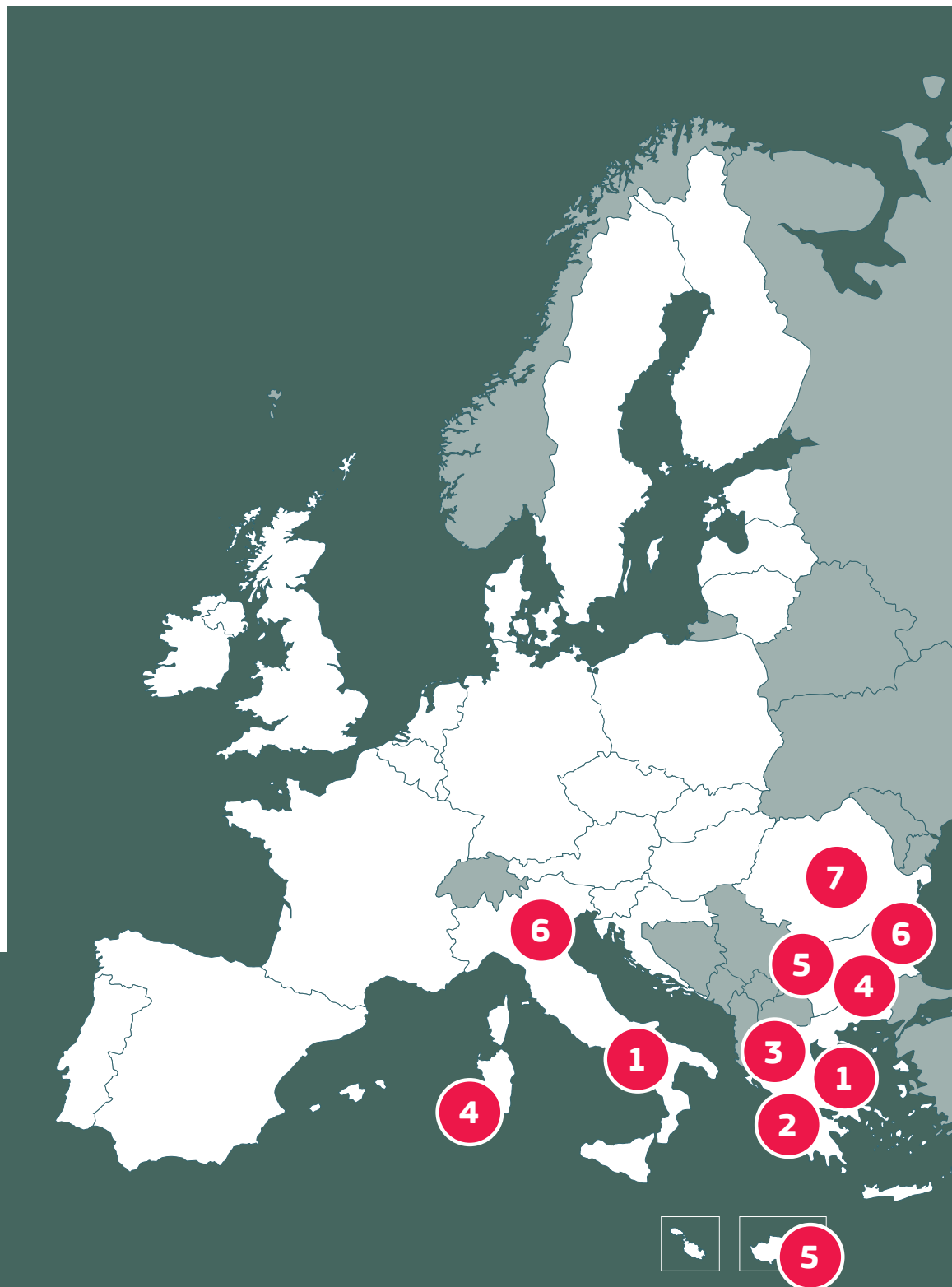
Решение:

Два проекта по програма LIFE работиха в тясно сътрудничество с рибарските общности – както от румънската, така и от българската страна по долното течение на р. Дунав. Това е изисквало да се обърне внимание на причините за незаконния риболов и да се осигурят икономически изгодни алтернативи.

Резултат:

Първият проект по програма LIFE „Съвместни действия за повишаване на осведомеността относно свръхексплоатацията на дунавските есетри в Румъния и България (SAVING DANUBE STURGEONS)“ повиши информираността на местно ниво за проблемите чрез екип от „защитници на есетрите“, който изгради мост между институциите и общността на рибарите. Доверието, изградено по време на първия проект, позволява на следващия проект „Нов живот за дунавските есетри (LIFE FOR DANUBE STURGEONS)“ да повиши подкрепата за забрана на улова на есетри, да повиши осведомеността и да увеличи капацитета за прилагане на забраните за риболов и търговия. Той също така създава и пилотен бизнес, който да покаже на практика, че съществуват алтернативи.

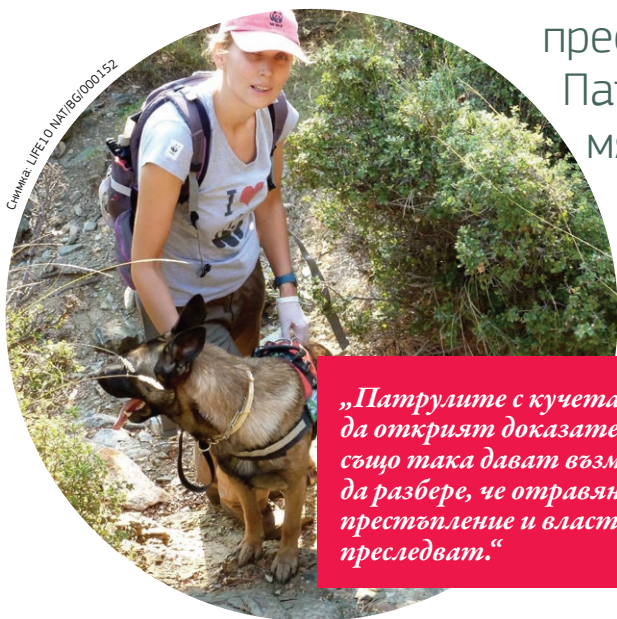
Прочетете повече на стр. 36.

Патрули с кучета възпират отровителите

1

Повече от 20 проекта по програма LIFE са показали, че създаването на специализирани екипи с кучета за откриване на отрови може да бъде ефективно средство, възпиращо престъпленията срещу дивата природа. Патрулите с кучета са открили точното място, където е поставена отровата и са подпомогнали докладването пред обществеността на случаите с отравяния на диви животни.

„Патрулите с кучета се използват не само за да открият доказателства за отравяне, но също така дават възможност на общността да разбере, че отравянето на животни е престъпление и властите трябва да го преследват.“

Първият екип с кучета срещу отровите в Сардиния е създаден благодарение на LIFE проекта „Под крилетата на лешояда“ (Under Griffon Wings), който има за цел да опази белоглавите лешояди (*Gyps fulvus*) на острова. Екипите с кучета са съвместна инициатива на ветеринарно-медицинския отдел при Университета в Сасари. Там се тренират и помещават животните и регионалната полиция по опазване на околната среда, която патрулира целогодишно, от четири до шест пъти месечно.

„Патрулите с кучета се използват не само за да открият доказателства за отравяне, но също така дават възможност на общността да разбере, че отравянето на животни е престъпление и властите трябва да го преследват“, обяснява ръководителят на проекта Фиамета Берлингер от Университета в Сасари. „Преди патрулите, екип с кучета отива до местните градове, раздава листовки и говори с хората, за да може всеки да разбере риска от отравянето

и да бъде мотивиран евентуално да докладва на властите“. Все повече случаи се докладват и партньорите по проекта планират да продължат GPS проследяваните инспекции в обозримо бъдеще.

Отровните примамки са голям проблем за видовете лешояди, предмет на проекта „Живот за египетския лешояд“ в Гърция. Неговите екипи с кучета се отзовават веднага на сигналите, подадени от създадената мрежа от заинтересовани страни. Елжбиета Крет от WWF Гърция е водач на куче от породата малиноа на име Кико. Тя обяснява, че използването на кучета е преди всичко превантивна мярка. „Когато обществеността вижда куче, душешо за отровна примамка, тя разбира че горските служби и полицията полагат грижи за справяне с проблема с отровите“, казва Елжбиета. И това би могло да ги накара да мислят два пъти, преди да поставят отровни примамки.

Кучешки екипи за вълците

Проектът „Вълк в Алпите“ създаде екипи срещу отровите с 4 или 5 кучета и водачи както в източните, така и в западните части на планинския район. Тяхното предназначение е да възпират евентуалните отровители от убиването на вълците, които се връщат в тези части на Алпите. Новите екипи работят заедно с антибраконьерските екипи на рейнджърите от парка или с

горските стражи за случаите с отрови. Понастоящем, благодарение на проекта са проведени четири важни разследвания.

Подкрепата на ловците е от съществено значение. Проектът включва ловните райони, които се патрулират от охрана, платена от ловците, за да съдейства на екипите с кучета в усилията им да събират доказа-

телства. „Като цяло, ловците ни подкрепят, особено в районите, в които вълците тъкмо са се завърнали“, твърди Франческа Маруко, технически ръководител на проекта.

Тя също вярва, че екипите с кучета имат възпиращ ефект: „Това е най-важният резултат от цялата работа“, заключава тя.

Egyptian vulture (*Neophron percnopterus*) - Снимка: Bogdan Boev

2

Изграждане на мрежа против отровите

Проект по LIFE работи с местни заинтересовани страни в северозападна Гърция, които са директно ангажирани да противодействат на незаконното използване на отровни примамки. Харитакис Папайоану от Гръцкото орнитологично дружество (HOS) е координатор на Мрежата от заинтересовани страни срещу отравянето на диви животни в региона на Епир.

„Родом съм от това място, затова имам много добри връзки с хората, живеещи в планините“, обяснява Харитакис Папайоану. „Може би, ако някой от Атина се беше опитал да достигне до тях, нямаше да има същия успех в това да накара хората да се присъединят!“.

Мрежата стартира през 2012 като част от „Помощ за египетския лешояд“, проект по програма LIFE, целящ да опази египетския лешояд (*Neophron percnopterus*). „Нещата се подобряват малко по малко,“ припомня г-н Папайоану. „Месец след месец добавяме все повече хора. Сега сме повече от 150 човека, които живеят в селските райони и имат връзки там: овчари, ловци, гранични полицаи и други“.

Уроци

- Създавайте местни мрежи срещу отровите
- Уважавани местни жители трябва да ръководят / мобилизират мрежите
- Срещайте се лично с хората, съобразявайки се с техните изисквания (лице в лице, на местата където те се срещат, а не чрез организирани общи срещи)
- Покажете, че можете да решите техния проблем – загубата на кучета заради отравяне
- Работете с ловните сдружения, не срещу тях.
- Дайте на членовете на мрежата чувство за принадлежност и мотивация да продължат.
- Поддържайте мрежата си – бъдете в постоянна връзка.

Историята на овчаря

Георгиос Спанос е 56 годишен фермер, който се грижи за семейното стадо от 500 овце. От късна есен до ранно лято овцете пасат в равнината на град Коница в Епир, близо до границата с Албания. Всяко лято г-н Спанос ходи по три часа с половината от стадото в един от най-отдалечените планински райони на Гърция, ждрелото на Аоос в националния парк Викоос Аоос.

Г-н Спанос неколкократно е изпитал нежеланите отрицателни последици от отровите. „Последният път беше преди около три години, когато за период от шест месеца изчезнаха пет от моите овчарски кучета. Намерих едно и го заведох при ветеринаря. Беше отровено с метомил, заложен най-вероятно от ловци на диви свине“.

„Използването на отрови в пасищата на домашните животни, където се срещат и едри хищници – особено мечки и вълци – е голям проблем за хора като мен. Когато загубиш овчарски кучета вследствие на отровни примамки, особено когато това са зрели, тренирани кучета, това прави уязвимо към хищници цялото стадо,“ казва той.

„Откакто е създадена мрежата срещу отровите, има по-малко случаи на отравяния,“ казва г-н Спанос. Той също вярва, че вече има по-малко хора, залагащи отровни примамки, „но тези, които го правят, го правят многократно“.

Г-н Спанос казва, че мрежата срещу отровите е най-добрата възможност, която овчарите имат да работят заедно за решаване на този проблем, като същевременно се спира и обедняването на природата с всяка изминала година. „Кои са най-подходящите хора, които могат да опазят редките видове? Хората, които живеят и работят постоянно в селските райони, като овчарите,“ заявява той.

„Почти всички овчари и половината ловци са загубили поне по едно куче вследствие на отравяне“

Кафенета и бинокли

Спечелването на доверието на местните общности е от съществено значение за изграждането на мрежата срещу отровите. Това означава да се срещаш с хората, съобразявайки се с техните условия и в подходящо за тях време. „Публичните срещи не са добър метод. Най-добре е да отидеш директно при хората, например в кафенето, където те ходят сутрин след доене на животните или късно вечерта“, обяснява г-н Папайоану.

Като цяло, изграждането на мрежата беше много добре прието. „Дори ако хората не искат да се включват, те знаят, че отровите са голям проблем. Почти всички овчари и половината ловци са загубили поне по едно куче вследствие на отравяне,“ казва той.

„Сътрудничим си пряко с ловните сдружения, ловните надзиратели и регионалния ловен съвет. Това улеснява убеждаването на местни ловци да участват,“ обяснява г-н Папайоану.

Мрежата в Епир включва и представители на основните държавни органи и местни заинтересовани групи: „Сдружението Приятели на гъбите или клубът за селски

туризъм, например“, отбелязва г-н Папайоану. Членовете на мрежата му се обаждат, когато подозират, че има отровено животно. „Някои от тях обсъждат с останалите овчари или ловци, за да може хората, които евентуално са поставили отровата да знаят, че местните хора ги наблюдават и се грижат за района си“, добавя той.

„Казвам на всички членове да се обаждат на най-близките горски служби или на полицията, за да проверят подозренията за инцидента. Понякога институциите не могат да се отзоват лично и в тези случаи отивам аз и след това давам подробности на горските служби или на полицията,“ обяснява г-н Папайоану.

Важна роля на мрежата е да демонстрира, че съществуват ефективни алтернативи на отровите за опазване на домашните животни. „Дадохме 27 електропастири и около 60 бинокъла на най-активните членове на групата“, казва той. „Когато хората чувстват принадлежност, те се чувстват задължени да участват, да ни дават информация и да ни помагат“.

Наследството на LIFE

Г-н Папайоану казва, че мрежата срещу отровите вече има забележимо влияние. „Фактът, че тези хора са навън и обсъждат един с друг – един ловец или овчар с друг – това е най-положителното въздействие. Изглежда, че случаите с отравяния ще стават все по-малко и по-малко“.

„Сега хората знаят какво да направят, ако намерят отровено животно. Мисля, че дори

и без нас мрежата ще продължи да функционира“, вярва г-н Папайоану. Проектът „Помощ за египетския лешояд“ помогна на Гръцката национална работна група за борба с отровите да работи по-интензивно и по-систематично. „Нашата следваща цел е да възпроизведем това, което направихме в Епир, в района на Метеора в Тесалия (източно-централна Гърция)“.

3

Превантивните технологии работят

„Само с истински интерес и воля за опазване на биологичното разнообразие може да бъде използвана всяка високотехнологична система в пълния ѝ потенциал.“

Photo: LIFE10 NAT/GR/000638/H05/ManoliaVougioukalou

Технологиите играят ключова роля, помагайки за предотвратяване на незаконното убиване на защитени видове птици благодарение на нововъведения като „индикатори за трупове“ и системи за интелигентни патрули, както и добре познати технологии като фото-капаните.

Йоханес Фриц ръководи проект по програма LIFE за реинтродукция на северния плешив ибис в Европа. По време на есенната миграция през 2017 г. проектът изпробва прототипна технология, която позволява бърза реакция при загубване на проследяващия сигнал.

„Най-същественото е да се събере информация за инцидента колкото се може по-бързо. В идеалния вариант – още докато той се случва. Затова ни хрумна идеята за „индикатор за трупове“: сензор, който разпознава, че има инцидент

и незабавно показва мястото където се е случил“, обяснява д-р Фриц, който е основател и директор на австрийската неправителствена организация Waldrappteam.

След като технологията бъде напълно утвърдена ако екипът на проекта получи сигнал от индикатор за трупове, той може да информира своята мрежа от около 700 доброволци. Целта е бързо да се разбере какво се е случило с птицата, в идеалния случай в рамките на до един час и половина след получаване на сигнала. „Те информират полицията и предават тялото на птицата или каквото друго трябва да се

Ловците поемат грижата

„Отделяме много енергия и средства за развитието на индикатора за трупове“, обяснява д-р Фриц. Идеята е да го използваме не само при северния плешив ибис, но също да поставим устройството и на други мигриращи птици. И да съобщим сред ловната общност, че то съществува, защото това значително ще увеличи риска за браконьерите. Инвестираме пари във всяка птица, която освобождаваме, и така можем да определим паричната щета, причинена от убиването: тя е между 20 000 и 70 000 евро за птица. Ако можем да идентифицираме кой е убил нашите птици, отиваме на граждански дела за да поискаме обезщетение за тези щети. Само съобщавайки, че разполагаме с „индикатор за трупове“ и че търпим тази огромна парична щета, ние всъщност вече сме предупредили ловците,

Системата за интелигентно патрулиране

В Гърция проектът за опазване на малката белочела гъска (*Anser erythropus*) в местата за престои и зимуване на езерото Керкини и делтата на Марица успешно комбинира технология с хора в така наречената система за интелигентно патрулиране (SPS). Трите елемента, които съставляват системата, са „отдалечена единица“ (камери за наблюдение със слънчево захранване, поставени на специално избрано място); „контролен център“, където обучени наблюдатели могат да разглеждат и обработват изображения от камерите, и „мобилен екип“ – патрулно превозно средство, оборудвано с радиостанция VHF, монтиран GPS модул и таблетно устройство с GPS тракери. Мо-

Без регистрирани смъртни случаи

Благодарение на системата за патрулиране и съгласуваните дейности за повишаване на осведомеността, по време на проекта се наблюдаваха „нула регистрирани смъртни случаи“ на малката белочела гъска, твърди г-жа Вугиукалу. „Системата за интелигентно патрулиране разкри редица незаконни и/или потенциално застрашаващи дейности – незаконен риболов, контрабанда на морски храни и неконтролиран

направи“, казва д-р Фриц. Екипът на проекта по програма LIFE работи с италиански адвокати и с водещия в страната институт по криминалистика, предлагащ обучение на доброволци. Има и отделна работна група, организирана от самите ловци и управлявана от Federazione Italiana della Caccia, най-голямото италианско ловно сдружение.

които не спазват правилата, да имат едно наум и да внимават повече по отношение на незаконния лов на птици“.

Индикаторите за трупове са разработени в сътрудничество с Института Макс Планк за орнитология в Старнберг, Германия и други институции. Сегашният прототип е малък и дискретен; целта е да му бъде интегрирано GPS проследяващо устройство.

„Индикаторите за трупове и мрежата от доброволци би трябвало чувствително да повишат вероятността за разкриване и преследване на извършителите. Те могат да помогнат за прилагането на Италианския национален план срещу незаконния лов на птици“, казва д-р Фриц.

билният екип поддържа връзка с контролния център и може да извършва проверки на място.

„Камерите осигуряват добър преглед на всякакви дейности, които се провеждат в конкретната територия ден и нощ“, казва ръководителят на проекта Манолия Вугиукалу. Системата се използва през месеците, когато малката белочела гъска е в Гърция (октомври-март). По време на проекта по програма LIFE бяха проведени около 2 500 проверки на ловци, за повечето от които беше установено, че ловуват законно за други видове.

туризъм – в местата за почивка в защитени територии“.

Въпреки че проектът по програма LIFE е приключил, управляващите органи на езерото Керкини и националния парк Делта на Еврос продължават да използват системата за интелигентно патрулиране, за да защитят местата за зимуване на малката белочела гъска.

Залагане на фото-капани за предотвратяване на браконьерството в Сицилия

Текущият проект по програма LIFE ConRaSi е насочен към прекратяване на преследването на ястребовите орли, египетските лешиояди и гнездата на далматинския сокол на остров Сицилия. През 2007 г. проектният партньор Coop. Silene инсталира 28 фото-капана на 21 места. „Те основно излъчват снимки от гнездото чрез мобилна мрежа. Централният екип получава изображенията в реално време по имейл“, обяснява ръководителят на проекта Джанлука Катуюло. Без допълнителна подкрепа от доброволци, надзорният лагер на проекта в Каstell ди Юдика видя две млади пилета на ястребови орли, които успешно се излюпиха през юни 2017 г. „Методът работи: това беше първата година от дълго време насам, в която гнездото не бе ограбено“, казва г-н Катуюло. „Браконьерите са запознати с операцията по наблюдение и тя има възпиращ ефект“, смята той.

Г-жа Вугиукалу вярва, че комбинацията от „дистанционно наблюдение“ и „новешко присъствие в тази област“ е направила системата за интелигентно патрулиране такъв удивителен успех. „Само с истински интерес и воля за опазване на биологичното разнообразие може да бъде използван пълният потенциал на която и да е високо-технологична система“.

„Индикаторите за трупове и мрежата от доброволци би трябвало чувствително да повишат вероятността за разкриване и преследване на извършителите.“

Допълнителните патрули носят ползи за птиците в Кипър

Проектът LIFE-FORBIRDS (За птиците), който приключи миналата година, въведе мерки за опазване на птиците в низинните горски хабитати на Кипър. Дейностите включваха широка осведомителна кампания за незаконното улавяне и убиване на птици, която включваше телевизионни клипове, крайпътни билбордове, както и дейности в училищата.

Екипът на проекта създаде консултативен комитет, който да предложи мерки за борба с престъпленията срещу птици в рамките на три територии от мрежата „Натура 2000“. Един от най-ефективните сред тях беше да блокира достъпа до местата за залавяне и да увеличи броя на патрулите от Службата за дивеча и фауната. Това доведе до 57% увеличение в разкриването на престъпления срещу птици в защитените територии.

След въвеждането на мерките по проекта, мониторингът показва леко увеличение на броя на размножаващите се двойки на три врабчоподобни вида птици, засегнати от улавяне.

Уроци

- Технологиите могат да помогнат за предотвратяване на престъпленията срещу дивата природа
- Мерки от рода на индикатори за трупове, фото-капани и системи за интелигентни патрули имат доказан превантивен ефект.
- Технологичните решения не са магическа пръчка, решаваща проблемите: те трябва да бъдат част от по-широка стратегия, която включва и хора.

Разпространяване на положително послание против браконьерството

4

„Видях онези малки искри в очите на учениците.“

Снимка: LIFE07 NAT/IT/000436/Monica Di Francesco

Организирането на дейности в училищата се оказва ефективен начин за повишаване на осведомеността за престъпленията срещу дивата природа. Ангажираните в такива дейности млади хора разпространяват посланието за уважение към защитените видове.

Работата с ученици, студенти и техните преподаватели също е начин за предотвратяване на пряка конфронтация с браконieri и за съпротива срещу израстването на ново поколение браконieri. Такъв подход бе илюстриран от проекта 'A safe haven for wild birds' („Безопасно убежище за дивите птици“), който се проведе в няколко средиземноморски страни. В Италия бенефициентът на проекта, Италианската организация за защита на птиците LIPU – достигна до около 3 000 ученици, като някои класове се присъединиха към доброволците на LIPU, Регионалната Горска Охрана и карабинерите в премахването на капани от околните гори.

Успехът на инициативата се дължи на възприетия „положителен подход“, обяснява ръководителят на проекта Умберто Гало-Орси. „Ние не се фокусирахме директно върху въпроса за браконьерството, а се опитахме да подчертаем значението на биологичното разнообразие, и в крайна сметка на преден план излезе и проблемът с браконьерството.“

За някои училища в Сардиния, „столицата на браконьерството“, които се притесняваха от това да позволят на неправителствените организации да говорят по този въпрос, такъв непряк подход беше действително необходим. Избягвайки „посоч-

ването с пръст“, проектът успя да „отвори очите“ на повече хора, подчертава Умберто. Проектът организира съревнования в някои класове, както и церемонии по връчване на награди в селата с участието на родители, в опит да се „сложи край на тази затворена браконьерска култура“.

В Гърция и Испания проектът създаде образователни пакети, които бяха на разположение на учителите за изтегляне онлайн. Училищата, намиращи се в „горещите точки“ на незаконно убиване на диви животни, бяха информирани за тези помагала.

„Птичарят“ на България

Проектът „Завръщане на египетския лешояд“ ангажира учители в България, един от които е Меджнун Адемов в подкрепа на усилията за опазване на египетския лешояд (*Neophron percnopterus*). Г-н Адемов направи презентации пред ученици от средните класове и организира орнитологичен клуб в собственото си училище в Провадия.

Деца се оказаха много възприемчиви. „Видях онези малки искри в очите на учениците,

когато говорех за символа на града, египетския лешояд, и колко е важен той за опазването на околната среда“, казва Меджнун.

„Видях чудесна възможност да свържа опазването на околната среда с образованието... Използвах всяка възможност да заведем децата сред природата, за да разберат причините за намаляването на видовете както на местно равнище, така и в световен мащаб“.

Едно от децата участва в специална кампания, посветена на лешоядите и дори пътува до Източните Родопи, за да научи повече за опазването на лешоядите. Друго дете направи фланелка с лешояд, което насърчи г-н Адемов да организира уъркшоп, за да могат да се включат и други – това му спечели прякора „Птичарят“.

Lesser spotted eagle (*Aquila pomarina*) • Снимка: Boris Belchev

Публичността подпомага превантивните действия

5

Кампания за повишаване на осведомеността, която вече е в четвъртата си година, повишава обществената информираност за престъпленията срещу дивата природа в България.

От 2014 г. една кампания за връзки с обществеността в България се фокусира върху лица, които помагат за опазването на малкия креслив орел (*Aquila pomarina*). Тази глобално застрашена граблива птица е неблагоприятно засегната от хора, които ограбват гнездата и осъществяват трафик на птици и яйца, както и от браконьерство и отравяне, и двете от които са незаконни. Кампанията „Аз защитавам горите и орлите на България“ бе създадена като част от проекта LIFE for Eagles Forests („Живот за горите на орела“), за да се повиши информираността относно този натиск и да се насърчат онези превантивни мерки, които са се оказали успешни при възпирането и

преследването на престъпленията срещу дивата природа.

Обществеността, правителствените органи и специализираните заинтересовани страни са приканени да номинират лица, които са дали ценен принос в борбата с незаконните дейности. „Тъй като „престъпленията срещу природата“ е доста чуждо понятие за повечето хора, кампанията си е поставила за цел да го дефинира. Тя се фокусира върху хората и техните лични истории за престъпления, които са успели да предотвратят – от незаконно улавяне на диви животни и ограбване на гнезда и яйца, до използването на незаконни практики за

лов и препариране“, казва Емилия Янкова от Българското дружество за защита на птиците (БДЗП), бенефициент на проекта. Заедно с българската Изпълнителна агенция по горите, неправителствената организация връчи награди на 35 човека, сред които обикновени граждани, журналисти, митнически служители, полицейски и горски инспектори.

„Най-често те са били номинирани от техен колега или началник. По-голямата част от номинациите са свързани с престъпления срещу защитени видове птици или незаконна сеч“, казва г-жа Янкова.

Мария Салабашева, журналист

Мария Салабашева е български телевизионен репортер, работещ в Бургас. Тя получи наградата „Аз защитавам орлите и горите на България“ заради задълбоченото отразяване на обвинението и осъждането на Ян Рос, британски гражданин, признат за виновен в България заради събиране на яйца от редица защитени видове птици, включително белоглав лешояд³. „Сметнах, че това е интересно не само защото преди не знаех, че съществува такова престъпление, а поради психологическата му страна: какво движи този престъпен ум? Какво стои зад тази мания да притежаваш неща, които са много редки? Това беше моята мотивация да се захвана с този случай“, казва г-жа Салабашева. „Беше много необичайно и интересно да се работи по случая.“

Нейното отразяване на този случай за българската обществена телевизия и частния канал TV7 привлече голямо внимание. „Хората не знаеха за мащаба на всичко това. Разкривайки подробностите, частите на пъзела, много хора се заинтересуваха.“

Г-жа Салабашева твърдо вярва в силата на публичността и обществената осведоменост за възпиране на престъпленията срещу дивата природа: „Медиите управляват нацията, така че ако организациите с нестопанска цел и хората работещи в тази област си сътрудничат с медиите, резултатът ще стане видим съвсем скоро. Повишаването на информираността на обществото има смисъл; малко по малко, стъпка по стъпка, капка по капка, ще постигнем един наистина добър резултат.“

„Аз съм концерттирац пианист. Свирила съм в Карнеги Хол, така че съм получавала много награди. Въпреки това се чувствам поласкана да получа тази награда. Хубаво е човек да си мисли, че е направил нещо смислено“, казва тя.

3. <http://www.lifeneophron.eu/en/video-gallery/2/51.html>

Веселин Колев, носител на наградата „Аз защитавам горите и орлите на България“

„Повишаването на информираността на обществото има смисъл; малко по малко, стъпка по стъпка, капка по капка, ще постигнем един наистина добър резултат.“

Номинираните помагат да бъдат осъдени посегателите срещу дивата природа

Седем от предложенията са във връзка с дела, довели до съдебни действия – пет за незаконни действия срещу птици и две за костенурки. Всяка година 10 номинирани кандидати се удостояват с награди на специални церемонии в цялата страна по време на Националната седмица на гората. Победителите получават диплома, плакет и парична награда в размер на 150 лева.

„Кампанията има за цел да повиши информираността на обществото и на професионалистите работещи в тази област, и да се надяваме, че ще има положително въздействие върху престъпленията срещу дивата природа и незаконното убиване на животни“, казва в заключение г-жа Янкова.

Изгъване на вредите, причинени от улов на птици с капани

Уловът на птици с капани е незаконна практика, която включва улавяне на голям брой птици с несефективни средства, като лепкви пръчици и невидими мрежи. Кипър е една от страните, където все още се практикува тази безразборна форма на лов. Засегнати са повече от 200 вида птици, а около 2 милиона птици годишно са убивани незаконно.

Проектът BIOforLIFE проведе широка комуникационна кампания в страната, за да направи по-разбираема концепцията за биологичното разнообразие. Ръководена съвместно от меднен конгломерат, неправителствена организация и Министерството на околната среда, кампанията беше насочена както към широката об-

щественост, така и към заинтересованите групи и политиките. Беше специално подчертана сериозността на убиването на птици, което се случва всяка година по време на миграционния период, когато милиони птици прелитат над Кипър. Телевизионни дебати представиха проблема с незаконното и безразборно залавяне на птици на вниманието на по-широка аудитория. Кампанията доведе до значително повишаване на осведомеността по отношение на пойните птици. Социологически проучвания проведени в края на проекта установиха, че 95% от респондентите са наясно защо някои хора са против убиването на черноглави коприварчета (на гръцки „*ambelopoulia*“); в началото на проекта тази стойност беше 47%.

Съвместни действия срещу незаконния лов и риболов

6

Проектите в България и Италия показват важността на установяването на партньорства със заинтересованите страни за създаване и прилагане на протоколи против браконьерството и за насърчаване на алтернативни източници на местен доход.

„Всяка птица от застрашен вид удушена в мрежата е голяма загуба, затова продължаваме да работим върху този проблем“.

„Преди проекта LIFE FOR THE BOURGAS LAKES („Живот за Бургаските езера“), незаконната дейност, особено незаконният риболов, представляваше заплаха за птиците и езерата“, казва Константин Господинов от Българското дружество за защита на птиците / BirdLife Bulgaria. „Малко се знаеше за този проблем сред по-широката аудитория и правоприлагащите органи.“

Дори и природозащитни организации не знаеха за пълния мащаб на заплахата, спомня си той. „Разбрахме, че не можем да очакваме от правоприлагащите органи да се справят сами с този проблем“, казва г-н Господинов. „Следователно нашата цел беше да намерим начин да засилим и подкрепим правоприлагащите органи.“

Незаконният риболов е сериозна заплаха за птиците, тъй като се извършва главно през нощта, когато гнездящите и почиващи птици са особено уязвими от смущения. Скритите незаконни риболовни принадлежности и изхвърлените мрежи са особено проблемни след залез слънце, тъй като те са невидими за птиците, които могат да се уловят и да се удавят.

Обединяване на усилията на организациите

Когато проектът по LIFE започна през 2010 г., „имаше напрежение между страните, особено между организациите на риболовците и институцията, отговаряща за борбата с незаконния риболов в езерата – Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА)“, обяснява г-н Господинов. Проектът послужи като катализатор за сътрудничество и съвместна дейност в подкрепа на правоприлагането от страна на организации, работещи в различни сфери.

„Създадохме основно звено за провеждане на съвместни патрули срещу браконьерството“, продължава той. Това звено в продължение на четири години извърши 170 патрула в зоните от мрежата Natura 2000, в резултат на което бяха наложени глоби и иззети мрежи и лодки. Съвместните патрули повишиха осведомеността за проблема и показаха как такова сътрудничество може да бъде ефективно и жизнеспособно.

„Въпреки че ИАРА има ограничен капацитет, хората видяха, че този проблем може да се реши успешно, ако тя бъде подкрепена от други институции“, казва г-н Господинов. „Създадохме партньорство между ИАРА и шест организации тук в Бургас, включително сдружения на ловци и риболовци, спортни риболовни клубове и природозащитни организации“.

Ключът към успеха на партньорството според г-н Господинов е в това, че организациите са подкрепили правоприлагашите органи, вместо да ги обвиняват в липсата на ефективност. „Отне ни около две до три години, за да разработим споразумението за партньорство. Много от моите колеги първоначално смятаха това за невъзможно, но сега вече то е обичайна практика.“

Незаконният лов в Бургаските езера оказва голямо влияние върху видовете птици. За да се предотврати това, екипът по проекта работи с националните ловни сдружения.

„Заедно разработихме ръководство за ловците, което да им помогне да разпознават видовете, особено такива, които са твърде сходни, и да разграничават защитените видове от онези, които могат да бъдат обект на лов. Наръчникът беше преиздаван няколко пъти от нашето Министерство, и беше издаден и в други страни като Гърция и Узбекистан“, казва г-н Господинов.

Проектът създаде практика за отчитане на наблюденията на незаконния риболов и лов пред местните власти. Това гарантира обратна връзка и даде на хората по-голяма увереност, че към съобщенията им ще се подходи с цялата сила на закона.

„В края на 2015 г. можахме да заявим, че броят на съобщенията за незаконни дейности е повишен, но броят на самите нарушения е намалал. Нарушителите не искат да бъдат глобени или да им бъдат конфискувани съоръженията.“

Снимка: Svetoslav Spasov

Защита на мряната от незаконен риболов

Едно от основните постижения на проекта LIFE Barbie, който имаше за цел да подобри състоянието на застрашените популации от мрени в реките на Северна Италия, бе разработеният протокол против браконьерството. Въздействието на незаконния риболов в някои райони е „доста тежко“, казва Франческо Нонис Марцано от Университета в Парма, който ръководи проекта. „Въпреки че по-голямата част от незаконния риболов е насочена към чужди видове, той води до изчезване дори и на местните видове, които имат много малки популации“.

Пътят напред беше в постигането на споразумение за партньорство, или т.нар. протокол с риболовни асоциации, който постави началото на диалог с публичните власти и дори „имаше като резултат подаването на сигнали, когато нещо не е наред в реката“, казва проф. Нонис Марцано. Независимо от това, въпреки че асоциациите обръщат повече внимание на незаконния риболов и осъществяват контрол върху членовете си, трябва да се направят още много усилия, за да се попречи на рибарите извън Италия, които са отговорни за голяма част от противозаконния улов. За по-нататъшно подобряване на превенцията има необходимост от по-голям контрол и по-високи глоби.

Асоциация на природозащитници, ловци и рибари

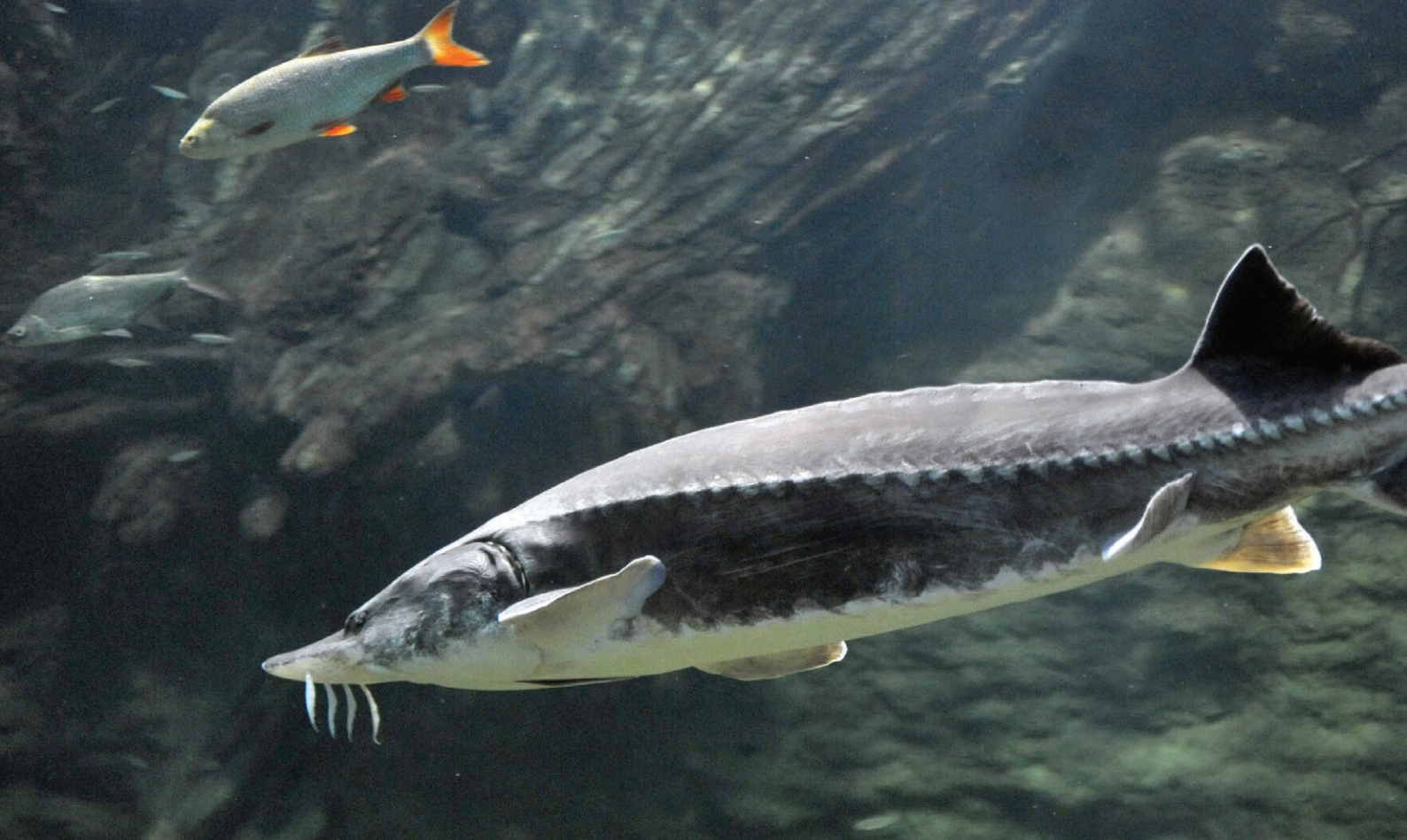
Екипът на проекта отчита икономическия потенциал на езерата. „Те са богати на риба и ако се управляват по устойчив начин, има дейности като спортен риболов и въдичарство, които биха могли да послужат като „естествена бариера“ срещу незаконните дейности. И така, въз основа на успеха на партньорството, през 2012 г. създадохме Асоциация на екологичните организации, ловните и риболовни съюзи и риболовните спортни клубове в Бургас, за да насърчим този вид дейности“, казва г-н Господинов.

Асоциацията предлага модел за това как организациите с потенциално противоречащи си интереси могат да бъдат събрани заедно с обща цел.

„Когато започнахме, в езерата беше разрешен търговски риболов. По това време властите вярваха, че няма начин да се разграничи незаконния от законния риболов“, обяснява г-н Господинов. „Когато

създадохме асоциацията, работихме много усилено със заинтересованите страни, за да променим това. Ние спомогнахме за постигане на забрана на търговския риболов, тъй като той беше използван като прикритие за незаконен риболов, а незаконният риболов е и несправедлива конкуренция на фермите за аквакултури“.

През последните няколко години се наблюдава значителен напредък в борбата с престъпленията срещу дивата природа в Бургаските езера, но, според г-н Господинов, все още има много какво да се направи, за да се отървем от тази заплаха. „Всяка птица от застрашен вид удушена в мрежата е голяма загуба, затова продължаваме да работим върху този проблем“.

Beluga sturgeon (*Huso huso*) • Снимка: LIFE11 INF/AT/000902/Lubomir Hlasek

Работа с рибари за спасяване на дунавските есетрови риби

Проектите по програма LIFE повишават осведомеността за застрашените есетрови риби и насърчават алтернативи на незаконния риболов по река Дунав.

Последните жизнеспособни популации от есетрови видове по долното течение на Дунав са застрашени от браконьерството и незаконната търговия с хайвер. Забрани за риболов на есетрови риби бяха наложени от Румъния и България съответно през 2006 и 2011 г., но те не бяха придружени от механизми за компенсиране на рибарите за загубата на доходи. Криминалните

дейности все още представляват сериозен проблем.

Проектът Saving Danube Sturgeons („Опазване на дунавските есетрови риби“, 2012-2015 г.) предприе действия за намаляване на незаконния риболов в 15 общности по поречието на река Дунав в Румъния и България, включително създаването на

мрежа от „защитници на есетровите риби“. В последващия проект LIFE FOR DANUBE STURGEONS („Живот за дунавските есетри“) тези защитници разработват социално-икономически мерки, предлагащи реалистични алтернативи за рибарите, които някога са ловили есетрови риби.

Защитници на есетровите риби

Ролята на защитника на есетровите риби е да посещава рибарските общности, да посредничи между рибарите и властите, да предоставя най-новата информация за рибарството, да изслушва тревогите на рибарите и да работи с тях за намиране на решения за техните проблеми. Тъй като

защитниците на есетровите риби стават все по-широко признати, рибарите са вече по-склонни да си взаимодействат с тях.

Георге Каракас и координаторът на проекта Кристина Мунтяну са защитници на есетровите риби от WWF Румъния, които изследват

алтернативите на браконьерството, като например аквакултурите и туризма, както и алтернативни видове риби за пазара, като мряна, шаран, костур, щука и платика.

„Ние два или три пъти се срещнахме с ръководители на риболовни сдружения, за да се опознаем взаимно и да им покажем, че не сме лоши хора.“

LIFE15 GIE/AT/001004

Наименование: LIFE FOR DANUBE STURGEONS

Бенефициент: WWF Австрия

Контакт: Jutta Jahl

Имейл: sturgeons@wwfat

Уебсайт: <https://danube-sturgeons.org/the-project/>

Продължителност: от 01 октомври 2016 до

31 декември 2020

Общ бюджет: 1 852 000 евро

Принос на LIFE: 1 108 000 евро

Те са забелязали намаляване на броя на есетровите риби, които са били обект на браконьерство след началото на проекта по LIFE. Това беше постигнато отчасти чрез работата им с редица рибарски асоциации, което им е дало възможност да достигнат до повече от 200 рибари (виж карето). Предвид факта, че броят на лицата, осъществяващи стопански риболов по река Дунав само в Румъния е около 4000 души, все още има много работа за вършене. Независимо от това, идеята е да се работи активно с някои от асоциациите и по този начин да се даде добър пример, който останалите да следват.

„В един момент комуникацията между властите и рибарите изчезна. Искаме да възстановим това, тъй като то очевидно е необходимо“, обяснява г-н Каракас. Той припомня, че по-ранните опити да се работи директно с рибарите са били неуспешни. „Ето защо ние два или три пъти се срещнахме с ръководители на риболовни сдружения, за да се опознаем взаимно и да им покажем, че не сме лоши хора, и след това вече можехме да се свържем с рибарите и те щяха да отговорят на въпросите ни“.

„Забелязахме, че рибарите биха се съгласили с дългосрочна забрана за риболов на есетрови риби, ако получат някакво възнаграждение, когато случайно хванат есетра и я пуснат или ако могат да спечелят доходи от други източници“, казва г-ца Мунтяну.

Рибарски асоциации

Проектът „Опазване на дунавските есетрови риби“ положи основата на първото сътрудничество между природозащитни организации и местни рибарски сдружения в Румъния и България. Защитниците на есетровите риби научават за опасенията на рибарите и им помагат да разработят алтернативни източници на доходи, които са съвместими с устойчивия риболов.

„Днес е забранено да ловим есетрови риби, затова се нуждаем от икономически алтернативи“, казва Мариан Кинан, председател на Асоциацията на рибарите в Борча. „Много е трудно да се живее изключително от риболов. Изграждането на нова инфраструктура за навигация по река Дунав засегна неблагоприятно рибните запаси.“ Националната агенция за рибарство и аквакултури (НАФА) при румънското Министерство на земеделието определя годишни квоти за риболовните асоциации. „Искаме да участваме в процеса на определяне на риболовните квоти. Усещаме, че есетровите риби са в упадък, но е трудно да кажем това със сигурност, тъй като няма добър мониторинг на вида“, казва г-н Кинан.

Проектът „Живот за дунавските есетри“ ще ни помогне в работата с властите по прилагането на законодателството и, разбира се, в решаването на някои проблеми“, казва Мариан Крися, председател на Асоциацията на рибарите във Фетещи. „Рибата, която хващаме, се продава директно на местни клиенти или се използва за храна от семействата на рибарите. Квотата на рибата, която можем да уловим, е 850 кг на лодка годишно. Което не е много, тъй като на всяка лодка се падат средно по трима рибари.“ Той се надява, че проектът може да им помогне да намерят нови източници на доходи в ключови риболовни общности.

Обучения за намиране на алтернативен доход

Забраната за риболов на есетровите риби намалява доходите и може да направи примамлив неlegal риболов. За да се справи с този проблем, проектът „Опазване на дунавските есетрови риби“ проведе обучения в 14 риболовни общности, за да им покаже как да кандидатстват за публични средства. В един от случаите в България беше създадено ново сдружение на рибари, което да позволи на общността да кандидатства за финансиране.

Обученията помогнаха също така да се разработят конкретни бизнес планове за алтернативни източници на доходи в рибарските общности. Фокусът е насочен към младите хора, които представляват бъдещето на крайречните селища, в един относително неблагоприятен регион. Предоставянето на нови възможности за работа би могло да предотврати изселването им към градовете.

Като цяло скипът на проекта вървя, че рибарите вече изразяват по-голяма готовност да опазват есетровите риби и това води до намаляване на браконьерството.

Снимка © 2014 - LIFE15 GIE/AT/001004. All rights reserved. Licensed to the European Union under conditions.

1**Проблем:**

Прокурорите и съдиите нямат капацитет да прилагат директивите на ЕС за природата. Това е особено валидно за средиземноморските държави и за части от Източна Европа.

Решение:

Проектът LIFE Natura Themis обучава прокурори, съдии и адвокати на остров Крит. Проектът LIFE Justice4Nature ще осигури курсове за електронно обучение на хора, които участват в прилагането на законодателството в областта на околната среда в Полша.

Резултат:

Стотици горски инспектори, адвокати, прокурори и съдии се очаква да вземат участие в курсовете за обучение. Това ще спомогне за изграждането на капацитет и управление на наказателното преследване за престъпления срещу дивата природа, както и за установяване на отговорност за щетите върху биологичното разнообразие в зоните по Natura 2000 в Крит и в Полша.

Прочетете повече на стр. 40.

2**Проблем:**

Много митнически служители нямат познания как да прилагат закона по отношение на защитените видове. По-специално, те могат да срещнат затруднения при установяване дали даден вид може законно да бъде пренасян през границите на ЕС.

Решение:

Проектът „Завръщане на египетския лешояд“ обучава митнически служители от България и Гърция, като повиши способността им да се справят с престъпления, свързани с птиците. На семинари и срещи взеха участие общо 127 митничари, а един митнически служител получи и специализирано обучение във Великобритания. Проектът публикува и наръчник за превенция на трафика на застрашени видове, който бе издаден на български, гръцки и албански език.

Резултат:

Шест случая на престъпления свързани с птиците са били разследвани в резултат на тези дейности. Митническите служители са повишили своята осведоменост и увереност в способността си да се справят с престъпленията спрямо птици.

Прочетете повече на стр. 42.

3**Проблем:**

Много страни извън ЕС предлагат номинална правна защита на мигриращите видове птици. На практика рейнджърите, агенциите за опазване на околната среда и други изпълнители на това законодателство нямат необходимите познания и обучение, за да прилагат закона.

Решение:

Проектите по LIFE могат да работят с местни природозащитни партньори по миграционните пътища на птиците между Европа и Африка с цел изграждане на капацитет. Проектите за опазване на египетския лешояд демонстрират какво може да се направи.

Резултат:

Партньорските организации в Нигер и Нигерия повишиха осведомеността на местните общности и служителите по отношение на това, че е важно да се защити египетският лешояд. Понастоящем се използват уроци по протежение на миграционния път на птиците.

Прочетете повече на стр. 44.

Обучение, обмен на информация и събиране на доказателства

4

Проблем:

Трудно е да се събират доказателства за случаи на отравяне в дивата природа.

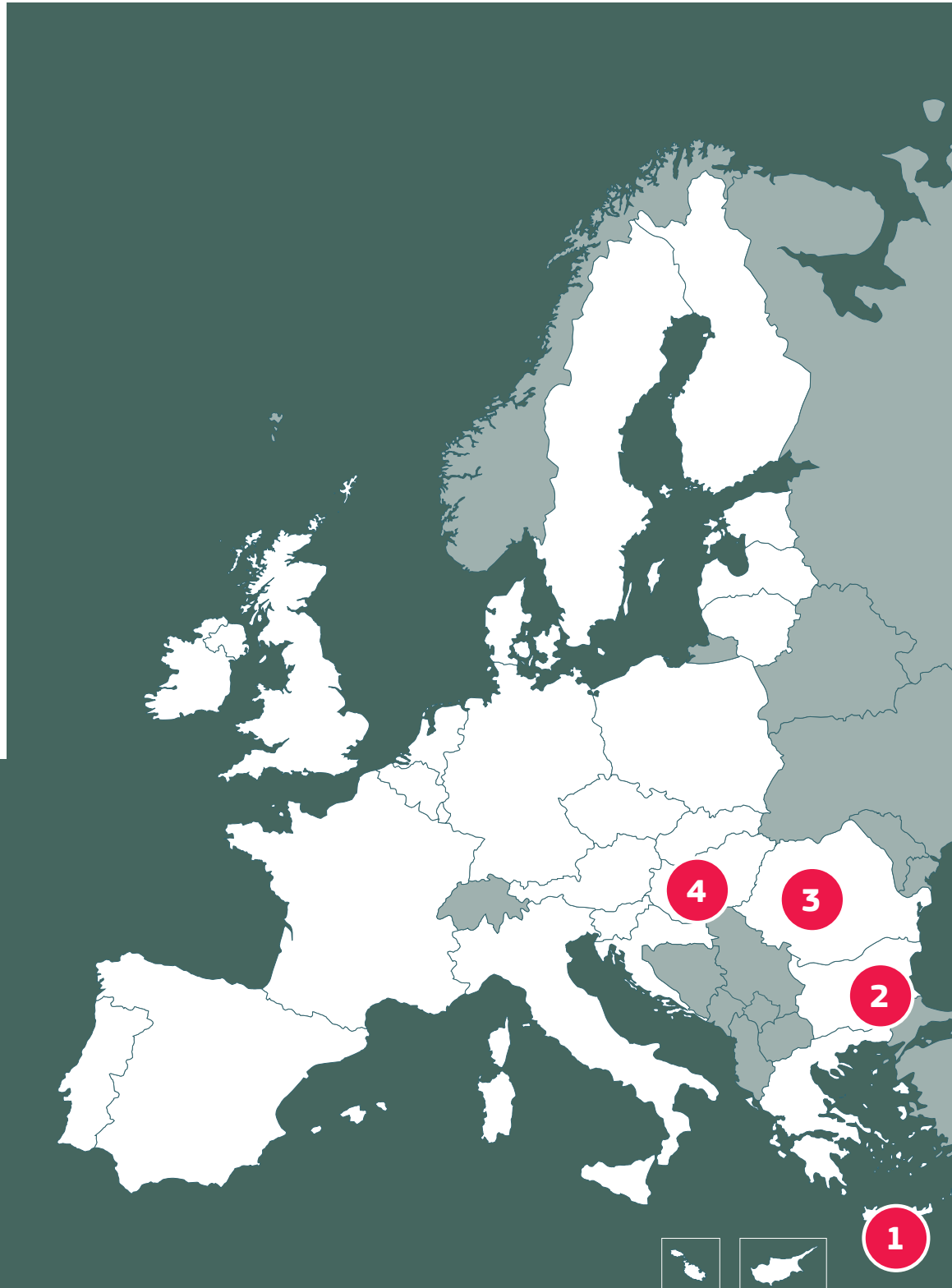
Решение:

Обучението и споделянето на най-добрите практики помагат на специализирани екипи с кучета за противодействие на отровите бързо да идентифицират случаи на отравяне на защитени видове и да събират доказателства.

Резултат:

Доказателствата, събрани от екипите с кучета в рамките на LIFE проекти, доведоха до успешно наказателно преследване в Испания, Унгария и другаде.

Прочетете повече на стр. 46.

1

Правни уроци подпомагат дивата природа в Гърция

Чрез обучение на юристи, LIFE Natura Themis ще насърчи ефективното прилагане на законодателството, което защитава биологичното разнообразие в зоните от Натура 2000 на остров Крит.

„Нашето изследване хвърли светлина върху неадекватното прилагане на екологичното законодателство в Крит“, казва Михаил Пробонас от Университета на Крит (UoC) и координатор на проекта LIFE Natura Themis. „Тази слабост се дължи основно на липсата на познания по въпросите на околната среда от страна на съдебната система, държавната администрация и гражданите.“ Екипът на проекта разработи обучителни семинари за съдии, държавни прокурори, държавни служители и екологични НПО, които ще се проведат през 2018 г.

„Целта на семинарите за съдии и държавни прокурори е да се подобри способността им да идентифицират престъпленията срещу дивата природа като отделен казус за наказателно преследване, и да изградят умения за гарантиране на правилното и ефективно прилагане на законодателството на ЕС в областта на околната среда

и Директивата за екологичната отговорност [ELD] по отношение на опазването на биоразнообразието“, казва д-р Пробонас. „Те също така осигуряват ценен форум за обмен на знания и опит“.

Брой на участниците, които се очаква да присъстват на семинарите по проекта:

- 600 адвокати
- 300 прокурори и съдии
- 150 членове на екологични НПО
- 100 държавни служители

Като допълнение към семинарите, екипът по проекта изготвя технически ръководства за съдиите, адвокатите, държавните администратори и гражданите. Те ще спомогнат за улесняване на наказателното преследване на престъпленията срещу дивата природа и прилагането на ELD в Гърция.

Снимка: © 2017 – LIFE14 GIE/GR/000026/NHMC/Popi Baxevani. All rights reserved. Licensed to the European Union under conditions.

„Много е важно съдиите и прокурорите да разберат, че престъпленията свързани с околната среда са сериозни, а не незначителни престъпления.“

Гледната точка на прокурора

Панайотис Панайотопулос е прокурор и член на Комитета на експертите по проекта LIFE Natura Themis. През 2014 г. е бил прокурор в Обществената прокуратура към Първоинстанционния съд в Ираклион.

„Много се интересувам от опазването на околната среда“, казва г-н Панайотопулос, който в миналото се е занимавал с наказателно преследване на престъпления, свързани с околната среда. „LIFE Natura Themis може да предостави на юридическите специалисти важна статистика за екологичните престъпления, информация за опазването на биоразнообразието и за необходимостта да се защитава дивата

природа, както и информация за начина, по който наказателното и гражданското право защитават околната среда“, обяснява той.

„Много е важно съдиите и прокурорите да разберат, че престъпленията свързани с околната среда са сериозни, а не незначителни престъпления“, смята г-н Панайотопулос. „Важно е да разберем, че екологичните престъпления унищожават качеството на нашия живот. Чрез разбирането колко вредни са престъпленията, срещу тях може да се действа по-стриктно.“

LIFEJustice for Nature

За да се подобри способността на Полша да прилага политиката на ЕС в областта на природата, е необходимо „да се повиши нивото на осведоменост и знания на съдебните и правоприлагащите органи относно защитата на природата“, обяснява Рената Путковска-Смотер, мениджър на проекта LIFEJustice for Nature. Този проект ще разработи безплатни курсове за електронно обучение и обучителни семинари за съдии и правоприлагащи органи (полиция, прокурори и инспектори по горите), и ще работи за подобряване на местното сътрудничество между тях и регионалните дирекции за опазване на околната среда. Крайната цел е ефективна защита на природата.

Снимка: LIFE11 INF/IT/000253

Целево обучение помага на митническите служби да се справят с нелегалната търговия с диви животни

2

Граничният пункт Кипи е най-натоварената сухоземна граница между Гърция и Турция. „Около един милион души навлизат и напускат ЕС през тази граница. И около 70-80 хиляди камиони също“, казва Атанасиос Григориу, директор на Митническа служба Кипи. „Това е огромен трафик и той се увеличава непрекъснато“. Контролът на търговския и пътническият поток се осъществява в съответствие с европейската система

за анализ на риска. „Ние осъществяваме всякакъв вид контрол“, обяснява г-н Григориу. „Тютюн, цигари, алкохол, наркотици, пари, оръжия, незаконна имиграция, външни заплахи, защитени видове по CITES и археологически ценности“.

През 2014 г. партньорите по проекта „Завръщане на египетския лешояд“ от WWF в Дадия, североизточна Гърция, подготвиха

презентация за митническите служители на граничния пункт Кипи. „Целта беше да им помогнем да научат повече за незаконния трафик. Как да разпознават дали за дадена птица или яйце е забранено прехвърлянето през граница или транспортирането, или има нужда от съответната документация за това“, казва г-н Григориу.

Трудни за справяне

„Трудно е да се справим с такива случаи, защото когато открием нещо, то е нещо необичайно“, добавя той.

Около 20 митничари от Кипи присъстваха на обучението. Сред тях беше Георгиос Кансизоглу. „Трябва да прилагаме много широко законодателство и приоритети, когато извършваме контрол. Но приоритети имате тогава, когато знаете, че нещо е от голямо значение. Когато не сте запознати, се страхувате да действате.“

Подкрепата от страна на проекта „Завръщане на египетския лешояд“ оказва пряко

влияние върху работата на г-н Кансизоглу и колегите му. От 2014 г. граничният пункт се е сблъскал с четири случая на престъпления срещу диви видове. „Преди това не сме имали никакви такива случаи, но когато имате нещо наум („налице е престъпление“), вие мислите за това, когато осъществявате контрол“, казва той.

„Първият случай през 2014 г. беше с белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), пренасян от Турция за ЕС. Това беше най-важният случай, защото ставаше въпрос за жива птица“, обяснява г-н Григориу. Отначало си

помислихме, че това е ястреб за лов с хищни птици (соколарство). Тъй като презентацията по проекта тъкмо ни беше представена, в съзнанието ни се беше загнездила мисълта, че трябва да бъдем по-бдителни. Помолихме хората, които работят там, да дойдат и да удостоверят, че това е незаконно.“

Митнически наръчник

Проектът „Завръщане на египетския лешояд“ публикува наръчник на български, гръцки и албански език за предотвратяване на трафика на застрашени видове. Той е фокусиран главно върху дневни грабливи птици, както и върху сови, пойни птици и яйца на някои видове, защитени по CITES или по Директивата за птиците. „Това е много практично и лесно ръководство за редовите митнически служители. Ако открият нещо, те просто могат да отворят книгата, да видят за какъв вид става въпрос, какво е мястото му в законодателството, какъв е статутът му и как да се справим с проблема“, обяснява Димитър Градинаров, служител на БДЗП, отговарящ за борбата с престъпленията срещу птиците.

„Мисля, че това ще има огромно въздействие при разкриването на престъпления срещу птиците“, казва Мирян Топи от Асоциацията за защита и опазване на природната среда в Албания, един от местните сътрудници на този LIFE проект. „Това е първата по рода си книга на албански език, а сред правоприлагащите органи в страната има истинска липса на знания за законите, които защитават дивата природа на Албания, както и за идентификацията на видовете. Тази книга позволява и двете“.

Сътрудничеството води до присъди

Идентификацията на вида е извършена от Горската служба на Суфли, упълномощен орган по околната среда за региона. „Ние сме задължени по закон да реагираме, когато ни поканят. Когато имат инцидент, ни викат да отидем там, за да определим вида“, обяснява Панайотис Алексиудис, директор на Департамента за защита на горите в Горската служба на Суфли. Екипът му призова за подкрепа от страна на партньорите по проекта „Завръщане на египетския лешояд“ (WWF Гърция) в Дадия, за да помогнат за идентификацията на хищната птица, открита в Кипи. „Ние си сътрудничим с WWF Гърция и Управлението на Национален парк „Дадия“, защото по някои въпроси те имат по-специализирани познания“, отбелязва г-н Алексиудис.

Г-н Григориу от митническата служба в Кипи припомня, че документът за идентификация е бил поискан на 5 септември 2014 г. „И ние го получихме още на 6 септември. Трябваше да се реагира бързо, защото можем да задържим дадено лице само за 24 часа. Когато имаме идентификацията, информираме районния обществения прокурор. В някои случаи сме в състояние и сами да издадем санкция по митническия кодекс.“

Бързата реакция спомогна да се гарантира, че делото ще бъде изпратено към прокурора. Нарушителят – гражданин на Обединеното кралство – получи глоба от 768 евро и условно лишаване от свободата. „Ако отново извърши същото престъпление през следващите три години, той ще отиде в затвора“, отбелязва г-н Кансизоглу.

Г-н Григориу се изказва много позитивно относно ползите от помощта на LIFE за своя екип. „Благодарение на сътрудничеството с хората, работещи за този проект, се чувстваме по-комфортно и не се страхуваме да посрещнем предизвикателството в такива случаи“.

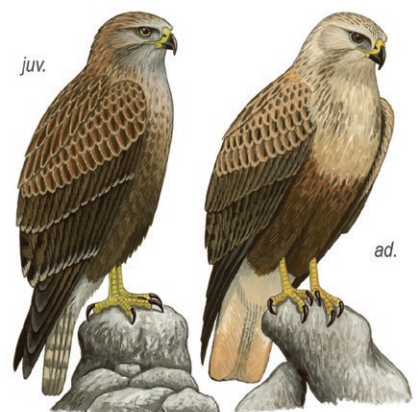
Повторение на презентацията за престъпността срещу птиците от 2014 г. е планирано за 2018 г. благодарение на новия проект по LIFE за египетския лешояд (Egyptian Vulture New LIFE). Това ще опресни знанията на митническите служители и ще гарантира, че новопостъпилите служители ще могат да се справят със сходни случаи в бъдеще. На митническите служители също така са предоставени екземпляри от наръчник, изготвен на три езика от БДЗП като част от проекта „Завръщане на египетския лешояд“ (виж по-горе и вдясно).

Снимка: Ravisangeetha/CC BY-SA 4.0

„Благодарение на сътрудничеството с хората, работещи за този проект, се чувстваме по-комфортно и не се страхуваме да посрещнем предизвикателството в такива случаи“.

Илюстрация на белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*) от митническия наръчник

Илюстрация: LIFE10 NAT/BG/000152

3

Справяне с незаконното убиване на птици по миграционните им маршрути

Проектите по програма LIFE за опазване на египетския лешояд вече се насочват към райони извън размножителните му територии на Балканите, за да могат да се предприемат действия по целия миграционен маршрут на вида. Това също така създава местен консервационен капацитет, и води до нови познания и осъзнаване на значимостта на този ценен вид.

Пасхалис е млад египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), излюпен през 2013 г. в Дадия, Гърция и маркиран със сателитен предавател като част от LIFE проекта „Завръщане на египетския лешояд“. Той е единственият от десет такива млади екземпляри, които успешно мигрира към районите за презимуване в южен Нигер. В края на февруари 2014 г. координиращият бенефициент по проекта, Българското дружество за защита на птиците (БДЗП) забеляза, че дълго време

неговият предавател излъчва сигнал от едно и също място, последвано от загуба на сигнала. Това беше индикация, че може да има проблем. Последният сигнал от дивата птица беше получен от обект, разположен на около 115 км североизточно от Зиндер (около 140 км от границата с Нигерия), а следващите сигнали бяха от къща в най-близкото село. Няколко дни по-късно предавателят е бил изнесен в Нигерия.

БДЗП се свързва с партньорите си по проекта – Фондът за опазване на Сахара (SCF) в Нигер и Институтът за орнитологични изследвания А.П. Левентис (APLORI) към Университета на Джос в Нигерия, за да разследва случая. Тези едновременни разследвания се проведоха през март и април 2014 г. и разкриха важна информация, която сега се използва за защита на египетски лешояди и други мигриращи видове⁴.

Какво стана с Пасхалис?

„Последното местоположение, на което е бил засечен, не беше много далече от мястото, където живеех, така че изпратих екип от местни колеги, които да разследват какво става. Те успяха да разберат защо този лешояд е бил убит „, спомня си Томас Рабейл от SCF.

Разследването показва, че Пасхалис е бил убит от традиционен ловец на лешояди, който редовно идва от Нигерия. Целта му е била да продаде птицата на клиенти в Нигерия за традиционните церемонии на „кървавите пари“ (juju).

„Населението в някои части на Нигерия вярва, че лешоядът е много мъдро жи-

вотно. Ако убие лешояд или ако го използвате за нещо свързано с вярата – например, ядете части от лешоядите или ги държите по себе си, по някакъв начин ще можете да станете толкова мъдри, колкото и самата птица“, обяснява д-р Ману Шийуа, директор на APLORI. Например някои хора вярват, че могат да видят в бъдещето, ако употребяват мозъците на лешоядите за пушене.

APLORI откри, че има голям пазар за части от лешояди в югозападна Нигерия. „Всяка част от лешояд се продава на пазара – дори и изпражненията на птицата. Става въпрос не само за лешояди, но и за други видове птици, „казва д-р Шийуа. Макар и

незаконни, „тези пазари не са скрити; това е традиционна практика и в това се крие голямата трудност“.

Частите от телата на лешоядите са ценни и историята на Пасхалис показва, че пазарът на части от лешояди в Нигерия има отрицателно въздействие върху вида и в съседни страни като Нигер и Чад. „Имаше шега в Нигер, че веднъж пресекли границата с Нигерия, грабливите птици никога не се връщат! Не знаехме защо, но сега разбираме,“ казва д-р Рабейл.

⁴ Цялата история можете да прочетете на http://lifeneophron.eu/files/docs/1431623272_325.pdf

През границата

Екипът на SCF в Нигер започна да работи с властите, отговарящи за дивата природа и с местните общности, за да промени възприятията по отношение на лешоядите. „Египетският лешояд е включен в Приложение 1 към Закона за дивата природа в Нигер, но рейнджърите и властите, отговарящи за дивата природа, не му обръщаха никакво внимание. Той се смяташе за вредител, за безполезен вид „, припомня г-н Рабейл. SCF си сътрудничи с проекта по LIFE за повишаване на обществената осведоменост. „Осъществихме кампания за информиране на обществеността с участието на журналисти, служители от органите за опазване на дивата природа и НПО“, казва той. „Посетихме и местните владетели. Традиционният ловец е официална професия в Нигер. Например в Зиндер, който е доста голям град, втори или трети по големина в страната, за султана работят повече от 200 традиционни ловци.“

Д-р Рабейл казва, че тази кампания е била много полезна за повишаване на чувствителността на хората към проблемите, заплахите за видовете и важността на лешоядите за екосистемите. „Постигнахме по-добро разбиране за важността на лешоядите от страна на органите, отговарящи за дивата природа. Успяхме да получим много силна подкрепа и от основните местни владетели и старейшини. „Проектът също така работеше и с традиционните ловци, като повиши тяхната осведоменост по отношение на това кои видове са защитени от закона и кои могат да бъдат ловувани, както и за това как могат да бъдат компенсирани в случай, че бъде засегнато тяхното препитание. „Опитахме се да направим това, като наехме някои от тях, за да използваме знанията им относно дивата природа за целите на проследяването на птиците“, обяснява д-р Рабейл.

Снимка: LIFE10 NAT/BG/000152/Svetoslav Spasov

„Ентузиазмът, с който всички по миграционния маршрут приемат платформата, е много позитивен.“

Нов LIFE проект за лешоядите

Сега програма LIFE помага да се надграждат тези първи стъпки. Новият LIFE проект за египетския лешояд има за цел да укрепи размножаващата се популация на вида на Балканите, като предприеме мерки в местата за размножаване и по миграционния маршрут с активното участие на 10 страни от Африка и Близкия изток, както и 4 балкански държави. В новия проект са въввлечени и SCF, и APLORI.

„Ние ще наблюдаваме микрохабитатите на египетския лешояд, като отбелязваме къде се намират и наблюдаваме какво ги привлича към местообитанията, в които се спират“, казва д-р Шийуа от Нигерия. „Също така ще правим кампании за повишаване на обществената осведоменост по техния маршрут, като работим с Нигерийската фондация за опазване на природата“. Тези кампании ще включват много срещи лице в лице, както и издаване на брошури и други материали на местния език хауса.

„Ентузиазмът, с който всички по миграционния маршрут приемат платформата, е много позитивен“, казва д-р Шийуа. „Мисля, че проектът ще бъде много полезен. Вземете например Нигерия: стигаме до места, където някои от птиците са станали жертви, ще проведем лични разговори с хората; друга държава прави нещо; следващата прави нещо, и това отправя много добро послание: поне някои от птиците ще си тръгнат оттук и после пак ще се завърнат“.

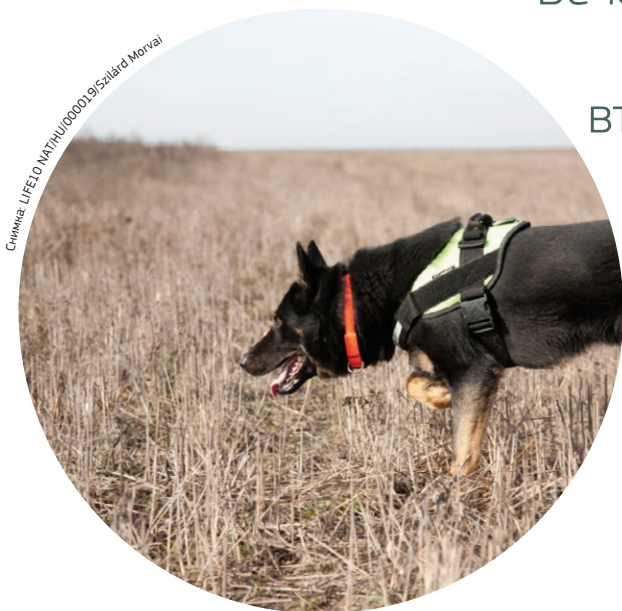
Според Томас Рабейл, „Ако искаме да защитим египетските лешояди по техния път, по тяхното сезонно движение, то тогава е много важно да постигнем добро сътрудничество с всички заинтересовани страни в различните страни. Този проект по програма LIFE е реална възможност за това. Той не само ще е от полза за египетските лешояди, но и за всички лешояди и за всички грабливи птици.“

Какъв би бил един успешен резултат от този проект? „На първо място, ако се постигне по-голяма осведоменост на всички заинтересовани страни. Второ, ако искаме да приложим правилните действия по отношение на опазването на този вид, трябва да подобрим знанията си. И в световен мащаб – сътрудничество между различните страни по протежение на миграционния път, което въобще не съществуваше преди. Предишният проект на ЕС беше истинското начало за това „, смята д-р Рабейл, визирайки главно Плана за действие по миграционния път за опазване на популациите на египетския лешояд на Балканите и в Централна Азия. Известен като EVFAP (Egyptian Vulture Flyway Action Plan), той е ключов елемент от Мултивидовия План за действие по опазването на афро-евразийските лешояди (Vulture MsAP), одобрен по време на 12тата сесия на страните по Конвенцията за опазване на мигриращите видове диви животни през октомври 2017 г.

Кучетата детективи на LIFE

4

Вече видяхме как специализираните екипи с обучени кучета могат да възпират потенциални отровители. В тази глава разглеждаме методите, процедурите и протоколите, които различните кучешки отряди използват, за да събират доказателства за случаи на отравяне.

Проектът HELICON (вж. стр. 14-17 и стр. 52) създаде първия в Централна Европа екип с кучета за противодействие на отровите, с цел опазване на царския орел (*Aquila heliaca*) и на други хищни птици.

Ръководителят на отряда Габор Деак и неговото куче Фалко откриха над 200 незаконно убити птици и отровни примамки, които нямаше да могат да бъдат открити чрез други методи.

Обучение на екипите с кучета

Фалко, десетмесечна немска овчарка, е едно от двете специално развъдени за търсене кучета, които са преминали през тренировка в Центъра за обучение на служебни кучета към Унгарската Национална Полиция.

„Фалко много добре използва носа си и беше добър в разрешаването на проблемите,“ казва ръководителят му Габор. „Другото куче също беше добър търсач, но Фалко много бързо успява да провери много големи площи и този му навик е много добър за търсене в полеви условия.“

В продължение на четиримесечното обучение с неговия ръководител Габор, Фалко първо се е научил да намира трупове на хищни птици, след това карбофуран и фورات, а накрая и трупове и отрова в примамки, например в телесни части от животни и в яйца.

Търсенето на доказателства

„Ако има някаква отровителна дейност, извършена от браконьер, тогава обикновено кучешкият отряд е първият, с когото ще се свържат, и той бързо отива на мястото, за да се опита да открие отровата“, обяснява г-ца Маруко. Бързата реакция е от решаващо значение както за спиране разпространението на отровата, така и за евентуалното залавяне на извършителите.

„В някои страни отрядите използват пасивни сигнали: например, когато кучето намери нещо, то остава да седи или лежи до него. Въпреки това Фалко ме предупреждава лаейки, защото обикновено търсим в обраснали с храсти местности или във влажни зони, а в такива райони аз не бих могъл да видя кучето.“

Екипите с кучета към проекта WOLF IN THE ALPS („Вълк в Алпите“) в Северна Италия са били обучени да откриват повече от 30 отделни вида отрова: „Това са най-разпространените отрови, използвани в примамки в Алпите,“ обяснява техническият мениджър на проекта Франческа Маруко. „През последните години особена тревога буди използването на алфа-бета-ендосулфан (вид органичен хлорид) – много опасна незаконна отрова, която беше открита в провинция Кунео по време на изпълнение на проекта“, обяснява тя.

„Трябва да сме готови да действаме бързо, защото това е като бомба. Това е като мина в полето. Опитваме се да съберем всички отровни примамки и мъртви животни възможно най-бързо. Искаме да установим порочния кръг и да го спрем“, обяснява Ела Крет от WWF Гърция, която патрулира в горския резерват „Дадия“ с Кико, куче от породата малиноа (белгийска овчарка). „В началото

си мислехме, че ще патрулираме три пъти седмично и то само в определени райони, но след това осъзнахме, че става дума за нещо като игра на лотария. Имате същия шанс да намерите отровна примамка, ако отидете на случаен принцип в произволно време и място“, казва тя. Отзоваването на външни повиквания (например от страна на горски служби, паркови власти или засегнати граждани) намалява вероятността Кико да работи безрезултатно, а работата без резултат намалява неговата мотивация.

В Унгария Фалко „намира всяка мъртва птица и животно“, обяснява Габор. „Всяка година той научава нови неща.“ Това е опасна работа. Хранителната диета на кучето е много важна, защото Фалко не бива да разпознава примамките като храна. „Той яде само суха храна, специално създадена за спортни кучета, която е с високо съдържание на протеини, мазнини и витамини“, казва Габор. Освен това работата може да бъде и стресираща за кучето, особено в дните, когато се откриват голям брой мъртви птици и животни. Това е опасно, защото докато работи, кучето се движи свободно. Трябва да сте в добра форма, защото понякога се налага да тичате“, обяснява Ела Крет.

При събирането на доказателства Ела и Кико работят в тясно сътрудничество със Службата по горите в Суфли и с Управителния орган на горския резерват „Дадия“. „Ако приберете потенциално отровна проба, трябва да внимавате как ще я съхранявате, как ще я предадете на ветеринарния лекар и как ще бъде анализирана пробата, ако искате да създадете достатъчно убедителен случай за съда“, казва д-р Димитрис Василакис, горски служител от Службата по горите в Суфли, отговарящ за управлението на горите и дивата природа в Национален парк „Дадия“. „Токсикологичният анализ, например, трябва да се направи в сертифицирана публична лаборатория.“

Снимка: LIFE10 NAT/PT/000019

Полицейските кучета справят ли се по-добре?

Макар че обучението и методите на работа на различните екипи с обучени кучета за противодействие на отровите са сходни, те могат да бъдат управлявани от много различни видове организации, понякога дори в рамките на една и съща държава. Например в Гърция има отряди, управлявани от Гръцкото орнитологично дружество и Критската ловна федерация (финансирана от Националния музей на Крит), както и от WWF Гърция. Някои организации също така се снабдяват и с кучета от специалисти дресьори или на договорна основа.

Д-р Василакис и колегите му от Службата по горите в Суфли вярват, че с оглед по-ефективното прилагане на закона ще бъде по-добре кучешките екипи да бъдат управлявани от държавните служби по горите, тъй като последните ще имат повече правомощия и стандартизирани протоколи.

Като в Испания, така и в Португалия полицейските служби използват екипи с кучета, които са били първоначално създадени чрез проектите по програма LIFE. „Дадох си сметка, че имаше много голяма разлика между броя на инцидентите с отравяния открити от кучетата и това, което е стигнало до съдебна фаза“, казва полковник-лейтенант Коста Пинто от Португалската Национална републиканска гвардия (GNR), която понастоящем работи с шест кучешки отряда за противодействие на отровите с подкрепата на програма LIFE, които са обучени по адаптирани стандарти на Европейската Агенция за гранична и брегова охрана (FRONTEX). Той вярва, че ако тази работа се извършва от полицейски отряди със службени кучета за противодействие на отровите, вместо от кучешки екипи притежавани от НПО, ще има по-ефективна връзка с разследванията и по-силен възпиращ ефект. Според него това също така ще гарантира, че отрядите ще продължат да функционират и след приключване на финансирането на LIFE проекта (виж стр. 53-54).

Снимка: © 2016 – LIFE14 NAT/PT/000855/GNR. All rights reserved. Licensed to the European Union under conditions.

1**Проблем:**

Прокурорите и съдиите нямат капацитет да прилагат природозащитните директиви на ЕС. Това е особено валидно за средиземноморските страни и за части от Източна Европа.

Решение:

Проект по програма LIFE подкрепя работата на Европейската Мрежа от прокурори за околната среда (ENPE), за да направи прилагането на законодателството в областта на околната среда по-последователно в цяла Европа.

Резултат:

ENPE разработва нови инструменти за обучение на прокурори и съдии. „Ако имат по-добро обучение, повече самочувствие да следят разследванията, те ще правят повече разследвания и ще водят повече дела“, казва генералният секретар на ENPE Ларс Магнусон. Проектът също така изгражда база от данни за добри практики и повишава информираността по цялата верига на прилагане.

Прочетете повече на стр. 50.

2**Проблем:**

За да бъдат преследвани успешно лицата, отговорни за престъпления срещу дивата природа, полицията има нужда от ресурси, процедури и протоколи, за да разследва конкретните случаи.

Решение:

Унгарското бюро за разследване (NNI) е създадо деветчленно подразделение за престъпления, свързани с околната среда. Този екип беше партньор на LIFE проектите HELICON и PannonEagle, разследвайки случаи на масово отравяне или незаконно убиване на строго защитени видове като царския орел.

Резултат:

Чрез проекта по програма LIFE, NNI разработи протоколи за разследване на престъпления срещу дивата природа и осигури обучение на около 250 полицейски служители. В резултат на това бяха осъществени успешно пет наказателни преследвания.

Прочетете повече на стр. 52.

3**Проблем:**

Повечето екипи с кучета за противодействие на отровите се ръководят от НПО или от агенции по околната среда. Въпреки че те могат да оказват положително въздействие при разследването на престъпления свързани с дивата природа, те нямат същите правомощия да прилагат закона, каквито имат полицейските отряди с кучета.

Решение:

Два португалски проекта по програма LIFE работиха с националните полицейски отряди с кучета при разследването на предполагаеми случаи на отравяне на защитени видове.

Резултат:

Бяха създадени шест отряда с кучета, които да покрият четирите най-важни обекта от португалската мрежа „Натура 2000“. Националната полиция ще отговаря за тези отряди и ще разшири обхвата на дейността им, когато приключат проектите по програма LIFE.

Прочетете повече на стр. 53.

Правоприлагане и правни аспекти

4

Проблем:

Само отделни случаи на незаконно отравяне в дивата природа достигат до съдилищата и завършват с присъди.

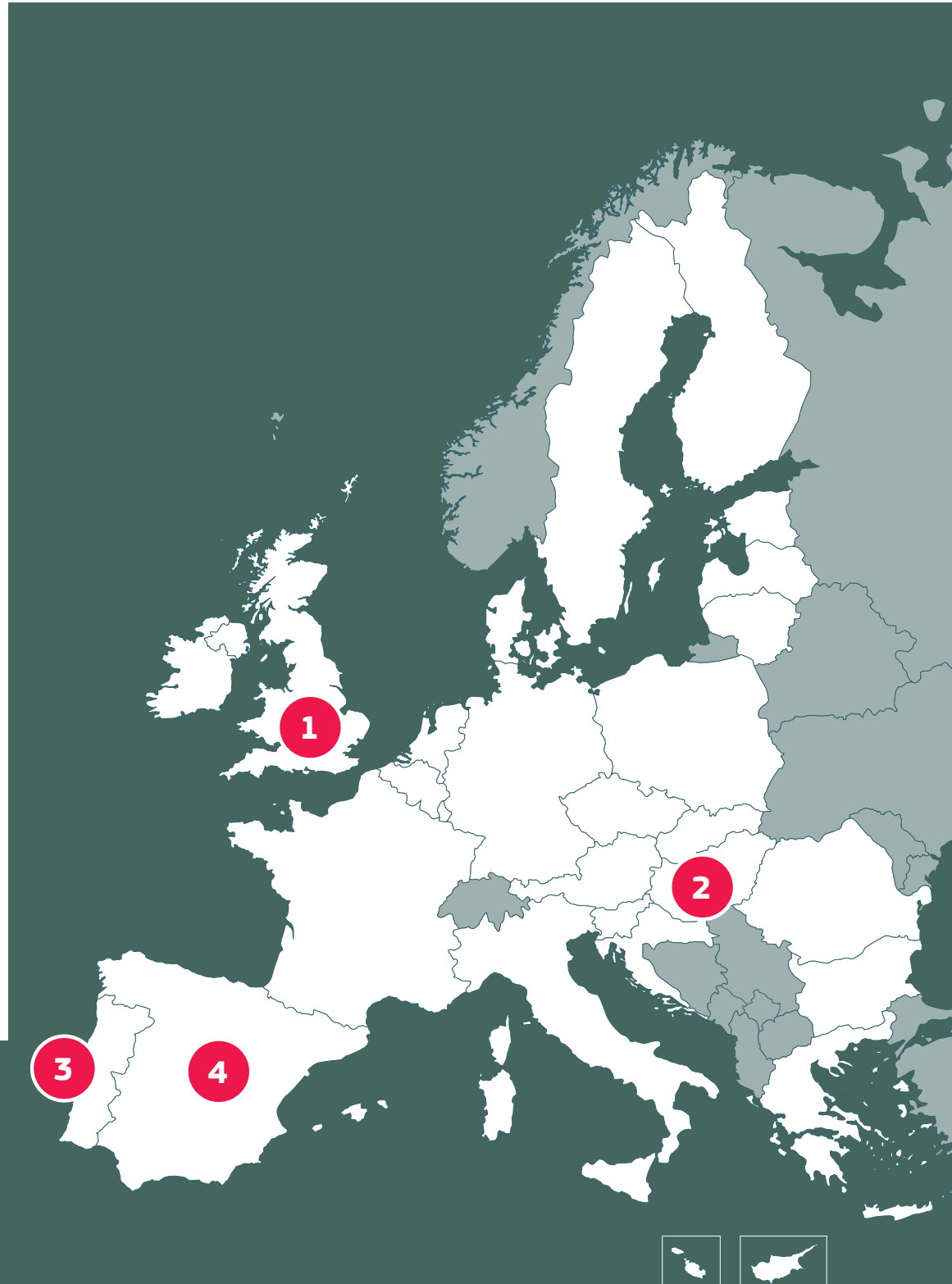
Решение:

Проектът LIFE VENENO NO насърчава тясното сътрудничество между организации за опазване на птиците, следователи и юристи. Той също така разработи протокол за токсикологичните лаборатории, тъй като това е най-важното доказателство в съда.

Резултат:

Проектът доведе до 24 съдебни дела за незаконно отравяне на птици. Те завършиха с около 13 присъди, достигащи до две години затвор. Проектът също така разработи планове за действие за борба с отравянията, които насърчиха изработването на план за действие за борба с незаконното отравяне в ЕС, изготвен от Европейската мрежа за борба с престъпленията против околната среда (ENEC).

Прочетете повече на стр. 55.

Изграждане на капацитет за наказателно преследване на престъпления срещу дивата природа

1

Ларс Магнусон е генерален секретар на Европейската мрежа на прокурорите за околна среда (ENPE). Едноименният проект по програма LIFE подкрепя усилията на мрежата за последователно прилагане на законодателството в областта на околната среда в цяла Европа. Това включва предоставянето на знания на прокурорите и съдиите и повишаване на увереността им за преследване на такива случаи.

Интерпол и Програмата на ООН за околна среда изчисляват, че щетите от международните престъпления, свързани с околната среда, възлизат на около 188 милиарда евро годишно. Високите нива на екологични престъпления могат да бъдат частично свързани с неефективното наказателно преследване и санкциониране. Престъпленията срещу дивата природа (съгласно Директивата за местообитанията, Директивата за птиците и регламентите за CITES) са много трудни за наказателно преследване, защото законът в тази област е сложен и защото престъпниците кръгове са малки, добре организирани и затворени, поради което е трудно да се проникне в тях.

Европейската мрежа на прокурорите за околна среда (ENPE) бе създадена през 2012 г. с цел да се гарантира, че законодателството в областта на околната среда ще се прилага по-последователно в цяла Европа. „Това е организация на прокурори, които искат да осъществяват наказателно преследване за престъпления, свързани с околната среда, да улеснят трансгранич-

ното си сътрудничество и да помогнат на другите прокурори да преследват такива престъпления“, обяснява Ларс Магнусон.

От 2016 г. мрежата осъществява проект по програма LIFE (също наречен ENPE), предназначен за изграждането на самоподдържаща се мрежа от прокурори за околна среда, за подобряване на обмена на информация за престъпления срещу околната среда и за подобряване на капацитета и последователността в борбата с трансграничния пренос на отпадъци, престъпления срещу дивата природа и престъпления свързани с химически вещества.

Ларс Магнусон председателства работната група на ENPE за борба с престъпленията срещу дивата природа, която има за задача да разгледа четири основни въпроса: тълкуване, практическо приложение, събиране на доказателства и количествено определяне на щетите върху околната среда от неприлагането на законодателството, свързано с дивата природа.

„Най-трудното е да се мобилизира интерес в разследващите организации на държавите-членки, за да се даде приоритет на тези видове престъпления“, казва г-н Магнусон. Той признава, че някои страни могат да имат по-належащи приоритети от незаконното убиване на мигриращи птици, „но трябва да има място и за такива случаи“.

Г-н Магнусон изтъква, че в Швеция, която заедно с Обединеното кралство и Холандия разполага със специален отдел в прокуратурата за борба с престъпленията срещу околната среда, годишно се извършват около 3000 предполагаеми престъпления, свързани с околната среда, от които около 15% водят до съдебно преследване. „Нашата цел е да увеличим тази стойност на 25%“, казва той. „Само малък процент от случаите са престъпления срещу дивата природа.“

Справяне със сложни случаи

Една от пречките за увеличаване броя на наказателните преследвания е сложността на делата. „Това е трудно законодателство. Може би делата завършват на дъното на купчината хартия върху бюрото на прокурора. Искаме да направим ръководство, което да направлява законодателството. Как да избегнем клопките в него и да обясним всички дерогации и изключения, защото има много такива. Искаме да представим различни случаи в семинарите или като презентации, и да накараме прокуро-

рите да разберат, че ако се проявява методичност, нещата може да не са толкова трудни „“, обяснява г-н Магнусон.

Проектът изгражда база данни за добри практики, като например преследването на браконьер, който е убил северни плешиви ибиси в Италия (вж. стр. 23-24).

„Трябва да повишим осведомеността по цялата верига на правоприлагане - от инспекторите до полицията, прокурори-

те и съдиите“, смята г-н Магнусон. За да улесни този процес, през септември 2017 г. ENPE подписа Меморандум за разбирателство с организациите, представляващи инспекторите (IMPEL), полицията и други правоприлагащи органи (EnvCrimeNet). Европейският форум на съдиите за околна среда (EUFJE) вече беше партньор в проекта по програма LIFE. „Нашата работна група за наказателно преследване и санкциониране се председателства от съдия“, отбелязва г-н Магнусон. „Надявам се, че

Снимка: © 2016 – LIFE14 GIE/UK/000043. All rights reserved. Licensed to the European Union under conditions.

Меморандумът за разбирателство ще улесни различните държави-членки да подкрепят нашата работа и да проявяват по-голяма отвореност при трансграничното сътрудничество“.

„Мисля, че ключовият фактор в много страни са прокурорите“, добавя той. „Ако имат по-добро обучение, повече самочувствие, за да наблюдават разследванията, те ще разследват повече и ще водят по-голям брой наказателни дела.“

ENPE включва организации-членки от 15 държави. „Пропуските са в Средиземноморието и Източна Европа“, обяснява г-н Магнусон. Мрежата вече се разширява, за да покрие някои от тези пропуски, добавяйки нови организации, представляващи Гърция, Албания и Бившата Югославска Република Македония в началото на 2017 г. „Надявам се, че до края на проекта ще имаме още повече членове. Присъединяването е безплатно“.

„Мисля, че ключовият фактор в много страни са прокурорите. Ако имат по-добро обучение, повече самочувствие, за да наблюдават разследванията, те ще разследват повече и ще водят по-голям брой наказателни дела.“

Количествено определяне на щетите: Актуализиране на „финландския ценови списък“

Като част от компетенциите си за идентификация на пречки и намиране на решения по въпросите, които прокурорите и съдиите срещат при определянето на количествените щети, проектът ENPE проучва начини за определяне на правилната собствена, вътрешно-присъща стойност на даден биологичен вид. Работата досега се е основавала на т.нар. „финландски ценови списък“ (виж карето) – регламент от 2002 г. относно насоки за защитените животни и растения, изготвен от финландското Министерство на околната среда⁵.

„Този ценоразпис беше използван при слушане, в който бяха замесени събирачи на яйца във Финландия, Швеция и Великобритания. На едно от обвинените лица във Финландия беше присъдена глоба от общо 225 хиляди евро“, обяснява г-н Магнусон. Като цяло обаче той вярва, че „настоящите санкции не са достатъчно възпиращи“.

5. <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2002/20020009>

Какво следва?

„Нашите членове са идентифицирали трафика на застрашени биологични видове като приоритет за обучение. Нашата следваща задача е да разработим материали за това. Също така ще организираме повече конференции, на които съвместно ще участват инспектори, полицаи и прокурори, за да им представим успешни истории“, казва г-н

Магнусон. „Планираме също така да проведем семинар за убиванията на средиземноморски птици. Ще поканим прокурори от съответните страни извън ЕС, като Египет и Ливан, където се изстребват много птици“.

Снимка: LIFE03 NAT/S/000073

Финландският ценови списък

Примери за вътрешно-присъща стойност, определена за защитени животни и растения по финландския регламент:

- Саймански пръстенчат тюлен (*Phoca hispida saimensis*) 9755 евро
- Полярна лисица (*Vulpes lagopus*) 7400 евро
- Скален орел (*Aquila chrysaetos*) 4877 евро
- Керкenez (*Falco tinnunculus*) 1009 евро
- Голям воден бик (*Botaurus stellaris*) 589 евро
- Гарван (*Corvus corax*) 151 евро
- Градинска червеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*) 17 евро

2

Унгарски полицейски разследвания

Акош Хорват е полицаи от Унгарското национално бюро за разследване (NNI). Бил е професионален ловец, преди да се присъедини към полицията.

Подобен опит се оказва полезен, когато става дума за борба с престъпността срещу птиците.

„В подразделението ми за престъпления срещу околната среда има девет детективи. Трима от нас работят с животни: един със CITES, един с влечуги, и аз с престъпления срещу птици „, казва г-н Хорват.

NNI беше асоцииран бенефициент на проекта по програма LIFE HELICON, който имаше за цел да опази царските орли, като управлява конфликтите по време на изпълнението на HELICON и последващия проект PannonEagle Life.

„NNI е призовавано в случаите на масово отравяне или когато са заsegнати строго защитени видове; така че за царския орел винаги се изисква полево разследване“, казва г-н Хорват. „Трябва да съберем както обективни, така и персонални доказателства. Обективно доказателство е например отровната примамка. Персонално доказателство е например признанието на извършителя.“

„Токсикологичните резултати са главното основание за издаване на присъди, така че те винаги са в началото на случая“, казва г-н

Хорват. Те са придружени от редица други доказателства, включително събрани от специализираните екипи с кучета (виж стр. 46-47), операции по подслушване на телефони и изображения, заснети от фото-капани. Г-н Хорват си припомня как са събрани добри доказателства, например, чрез поставянето на фото-капани близо до ферми за развъждане на фазани, където са били открити отровни примамки.

Шест случая бяха разследвани по време на проекта HELICON. Пет от тях доведоха до наказателни преследвания и един все още е в ход. Г-н Хорват обяснява как екипът на проекта е предоставил на прокурорите и съдиите информация за значителното екологично въздействие на отравянето, поставяйки престъплението в необходимия контекст, като по този начин им помага да разберат, че отравянето засяга цели екосистеми. „Това доведе до по-сериозни наказания с течение на времето, дори и до условни присъди в два от случаите“.

Протоколи и обучение

Протоколът за полицейско разследване – един от трите образци протоколи, изготвени по време на проекта HELICON – определя процедурите, които трябва да бъдат следвани в случаите на предполагаемо престъпление срещу птици и обобщава четирите члена на наказателния кодекс, свързани с престъпленията срещу птици: увреждане на природата, злоупотреби с отрови, жестокост спрямо животни, браконьерство. „Аз написах протокола за полицейското полево разследване“, казва г-н Хорват. „Той беше качен на вътрешната мрежа на полицията, така че е достъпен за всички полицейски сили в Унгария при случаи на отравяне на птици“.

Г-н Хорват и други членове на екипа на LIFE-проекта са организирали обучения за

полицейски служители. „В Унгария проведохме тренировъчни дни за всичките 19 области“, казва той. „Обучени бяха около 250 полицаи. Също така обучихме и ловци“. Освен това полицейските служители се учат на практически умения, например идентификация на птици на терен заедно с парковите рейндъри.

Обучението на полицаи не е било само за изграждане на специализирани познания и умения. В резултат на обучението по LIFE проекта, в рамките на полицейските сили на всеки окръг е бил избран по един човек, който занапред да работи със случаи на престъпления срещу птици.

Уроци

- Ясни протоколи за справяне с престъпленията срещу дивата природа
- Обучение за полицейски служители
- Специализиран служител по престъпления срещу дивата природа във всяко регионално/окръжно полицейско управление
- Работа в мрежа на високо ниво и съвместни действия между полицията, прокурорите и съдиите

3

Разследване на незаконните отравяния в Португалия

Снимка: © 2017 – LIFE14 NAT/PT/000855/Hugo Marques. All rights reserved. Licensed to the European Union under conditions.

Като партньор в два проекта по програма LIFE, португалската национална републиканска гвардия (GNR) създаде четири специализирани екипа с обучени кучета за противодействие на отровите. Тези полицейски кучета работят в обекти от мрежата Natura 2000 в цялата страна, събират доказателства и възпират престъпленията срещу дивата природа.

Проектът LIFE Imperial (2014-2018 г.) подкрепи създаването на три екипа с кучета за противодействие на отровите в отдела за престъпления срещу околната среда (SEPNA) на GNR. Още един такъв екип бе създаден в рамките на проекта LIFE Rupis (2015-2019). Основните цели на тези два LIFE проекта са да защи-

тят иберийския царски орел и съответно египетския лешояд в Португалия. Според лейтенант-полковник Коста Пинто от GNR обаче, проектите допринасят не само за защитата на конкретни видове, но и за цели екосистеми чрез премахване на отровите от околната среда и хранителните вериги.

„LPN, бенефициентът на проекта LIFE Imperial, се свърза с нас, за да проучи възможността да бъдем партньори в този проект и това ни се стори много подходящо“, казва той. „Отговорихме на очакванията като обучители на екипите с кучета за откриване на отрови, а в GNR трябваше да подобрим капацитета си като правоприлагащ орган“.

Следвайки испанския пример

За да създаде кучешките отряди, GNR се опира на съществуващия опит на SEPRONA, Службата за защита на природата при Испанската гражданска гвардия. Проектът LIFE VENENO NO изигра ключова роля в подпомагането на SEPRONA да развие най-добри практики за обучаване на екипите с кучета, които да се справят с различни видове отрови.

„От януари до март 2016 г. се обучавахме заедно с испанската полиция, защото те имат сходен ландшафт и условия, особено около Мадрид, с много високи температури“, казва полковник-лейтенант Коста Пинто.

Следвайки испанския модел, GNR сформира четири екипа, всеки с по два отряда с кучета (осем единици, включващи един водач и едно куче). Всеки от екипите патрулира в различен обект от мрежата Natura 2000, обхваната от проектите по програма LIFE.

„Кучетата бяха закупени от специализирани компании в Европа, като се използват средства от LIFE. „Купуваме всяко куче за 3200 евро и цялото специализирано обучение се извършва тук, в Португалия“, обяснява лейтенант-полковник Коста Пинто. „Те ще работят, докато навършат осем или девет години. Когато тази група кучета достигне шестгодишна възраст, трябва да започнем да подготвяме нова група.“

Много важно е било създаването на база в GNR за отглеждане на следващото поколение кучета. То ще бъде използвано за продължаване на започнатата работа по LIFE проектите.

Снимка: © 2017 – LIFE14 NAT/PT/000855. All rights reserved.
Licensed to the European Union under conditions.

Събиране на доказателства

Кучетата на SEPNA са били обучени за откриване на девет вида отрови, включително алдикарб и стрихнин (двете най-често срещани). Протоколът изисква екипите с кучета да се обаждат на колегите си в GNR SEPNA, които отговарят за отстраняването на отрови и, често пъти, на замърсена почва в непосредствена близост.

„GNR събира и съхранява доказателствата, изпраща ги до токсикологичната лаборатория и докладва случая на прокурора. Целта на кучешките екипи е да продължат търсенето, за да се избегне загуба на време около формалностите. Ние правим средно повече от 120 патрула годишно. През лятото те могат да се движат до осем вечерта“, казва лейтенант-полковник Коста Пинто. „Важното е да се идентифицират моделите на отравяне. Все повече се съсредоточаваме върху това да се опитаме да хванем някого „с изцапани ръце“, например при закупуването на примамки. Също така се опитваме да подобрим сътрудничеството с персонала на наказателното разследване, за да изградим по-сериозни доказателства за отделните случаи“.

Неговият колега, капитан Гонсало Брито добавя: „В идеалния случай, физически най-здравото куче е хибрид между белгийска овчарка и немска овчарка. Това е куче, което прилича на белгийска овчарка, но е по-високо“. Той отбелязва, че водачите на

кучетата имат предишен опит от работата си в екипи с кучета за борба с трафика на наркотици, но ще останат в отрядите за противодействие на отровите след края на проектите по програма LIFE.

„Ние адаптирахме системата за обучение на кучета на FRONTEX (Европейската Агенция за гранична и брегова охрана) към реалностите в нашата страна“, казва капитан Гонсало Брито. Например кучетата са обучени също така да лаят, за да сигнализират дори за примамки без отрова, тъй като на няколко пъти в такива примамки са били откривани пирони, които са много опасни за животните.

В Кастело Бранко са били открити седем случая на отровни примамки и девет в Бея, които понастоящем се разследват.

„В момента ние съсредоточаваме усилията си към регистрацията на инцидентите с отравяния, които впоследствие се събират от SEPNA, но искаме да се засили и следващата стъпка, особено що се отнася до наказателното разследване“, казва капитан Гонсало Брито.

„Много е важно, че към приключването на проектите ще имаме кучета, които се представят добре и са в състояние да открият широк спектър от отрови“.

Наказателното преследване на престъпленията срещу птиците в Испания предлага полезни уроци за ЕС

4

Проектът LIFE VENENO NO помогна на властите да внесат в съда 24 дела, свързани с незаконно отравяне на птици. Тези дела доведоха до 13 присъди. Работата по проекта също така насърчи създаването на план за действие против незаконното използване на отрови в целия ЕС.

Преди LIFE проекта в испанските съдилища бяха повдигнати няколко случая, включващи незаконно отравяне на диви животни. Постиженията на екипа при насърчаване на правоприлагането и наказателното преследване се основават върху тясното сътрудничество между координиращия бенефициент SEO/BirdLife, разследващи служители и юристи.

След като реши да внесе случая в съда, SEO/BirdLife събира доказателства от различни източници в сътрудничество с адвокати и властите, например Испанската Гражданска Гвардия. Екипът също така работи с екологичните прокурори, за да се увери, че те са наясно с проблемите около незаконното отравяне. На практика всеки един случай повишава осведомеността на юристите и на широката общественост относно сериозността на проблема с отравянията на хищни птици и на биоразнообразието в Испания като цяло. SEO/BirdLife подготвя информация, например, за вида на използ-

ваните отровни примамки и къде се намират (примерно в обект от мрежата Natura 2000), както и за засегнатите видове и за природозащитния им статус.

Токсикологичните доклади са най-важните доказателства в съда, според координатора на проекта Давид де ла Бодега. VENENO NO помогна да се увеличи ефективността им, като изготви подробен доклад за отровните примамки (виж стр. 20-21) заедно с протокол за попълване в токсикологичните лаборатории.

Два от най-сериозните случаи включват отравянето на шест иберийски царски орли (*Aquila adalberti*) в Кастилия Ла Манча и отравянето на над 140 грабливи птици в Навара.

Осигуряване на присъди

Съдебните обвинения в някои случаи са довели до присъди със затвор за срок до две години.

В Испания престъпленията се оценяват и по отношение на гражданската отговорност, така че при престъпленията срещу дивата природа се взема предвид и стойността на животните. SEO/BirdLife настоява, че гражданската отговорност трябва да вземе предвид консервационната стойност на незаконно убитите птици по отношение на целите им регионални популации, както и обществените инвестиции в опазването на видовете, например в проектите по програмата LIFE.

В случая с шестте орела, отровени в Кастилия Ла Манча, всеки от тях беше оце-

нен на 60 хиляди евро. Съдията увеличи тежестта на глобата, тъй като взе предвид консервационната значимост на видовете при разглеждането на гражданската отговорност.

Случай, който е бил изслушан в северна Испания през 2015 г., се е отнасял до отравяне на 11 червени кани (*Milvus milvus*) и други диви животни. Той е довел до присъда от две години затвор и глоба за гражданска отговорност в размер на 90 270 евро, с допълнителна глоба от 28 500 евро, която да се използва за наблюдение на червени кани за период от три години в Кантабрия. Фермерът, признат за виновен, също така беше изключен от ловните и селскостопанските дейности за няколко години. По онова време това е най-тежка-

та присъда, издавана за такъв вид престъпление в Испания.

Г-н де ла Бодега вярва, че успешните присъди създават прецедент, който в бъдеще ще служи като важен възпиращ фактор при подобни престъпления. Според последните доклади, някои автономни испански области, включително Андалусия, Арагон и Канарските острови, са отбелязали намален брой на случаите на отравяне през последните години. В други области, като Кастилия Леон и Кастилия Ла Манча, честотата на отравянията все още е много висока.

Разработване на Европейски план за действие по престъпленията срещу дивата природа

Един от основните резултати от проекта LIFE VENENO NO беше разработването на планове за действие за борба с отравянията. Те послужиха за създаване на план за действие за борба с незаконното отравяне в целия ЕС, който беше изготвен от Европейската мрежа за борба с престъпленията против околната среда (ENEC).

„Видяхме, че планът за действие представлява ангажимент за администрациите да разработят определен минимум от действия срещу отравянията, и администрациите в Испания наистина се отзоваха „, споделя г-н де ла Бодега.

Всъщност почти всички испански автономни области са приели или преразглеждат плановете си за действие за борба с отравянията, което показва, че въпросът за незаконното използване на отрова се е изкачил на по-предно място в политическия дневен ред на страната. Но Европа като цяло ще трябва да приложи мерките, включени в плана за действие, твърди г-н де ла Бодега. „Резултатите и постиженията при изпълнението на плановете за действие са от съществено значение в Испания и би било много добре за Европа също да приеме тези плановете“.

ENEC е приела предложенията за Европейски план за действие за борба с незаконните отравяния в дивата природа. Документът предлага координирана стратегия за всички страни-членки с цел предотвратяване, възпиране, наблюдение и в крайна сметка съдебно преследване на случаите на незаконно отравяне в дивата природа на територията на Европейския съюз, където престъпното използване на отрова остава сериозен проблем пред опазването на биоразнообразието.

Трайно наследство

Въздействието на проекта VENENO NO се осигурява и чрез продължаване на финансирането на последващи инициативи от частни източници. След LIFE проекта, неправителствената организация изпрати и предложение за нов проект относно престъпления, свързани с околната среда към програмата за наказателно правосъдие в Испания. Усилията са довели до постигане на осезаеми резултати: от началото на проекта през 2010 г. броят на случаите на отравяне в Испания е намалел. „Събирането на данни за отравяния ни позволи да си създадем много добра представа за онова, което се случва в Испания“, обяснява г-н де ла Бодега.

Въздействието на проекта може да бъде измерено и по броя на обвинителните актове за престъпления срещу дивата природа. VENENO NO идентифицира 24 обвинения, за които са получени 13 присъди. По 6 дела все още предстои съдебните власти да се произнесат. Предвид факта, че са из-

дадени само около 70 присъди, след като използването на отровни примамки бе криминализирано в Испания през 1995 г., може ясно да се заяви, че LIFE проектът е довел до повишен брой обвинения.

Допълнителното финансиране след приключване на проекта по програма LIFE също така позволи на SEO/BirdLife да продължи обучението си за служители по околна среда. Обучението е фокусирано върху „големите недостатъци“ на различните полицейски сили в тази област и има мотивиращо въздействие върху участниците в курсовете, смята г-н де ла Бодега. „За много администрации престъпленията срещу дивата природа не представляват сериозна престъпност, и много служители и полицаи в действителност не са обучени да разследват този вид престъпления“.

Той обаче предупреждава, че трябва да се работи още. „Необходимо е да се подобряват средствата за разследване на престъпле-

ния срещу околната среда, да се създадат разследващи звена, които да подкрепят екологичната полиция, и да се гарантира достъпът на НПО до наказателни производства в сферата на екологията“.

SEO/BirdLife продължава да популяризира посланието за значимостта на плановете за действие и на обученията, а г-н де ла Бодега е обнадяван да види, че следват и други инициативи, включително LIFE проекти като HELICON, който е посветен на преследването на царския орел в Унгария (вж. стр. 14-17, стр. 46 и стр. 52). „Във всеки проект, който се занимава с отравяния, планът за действие и обученията разработени от VENENO NO се смятат за едно от основните действия, които трябва да бъдат приложени“, казва той.

Избрани проекти, свързани с престъпленията срещу дивата природа

Таблицата по-долу включва подбор на LIFE проекти против незаконното убиване на диви животни. За повече информация относно отделните проекти, посетете онлайн базата данни на <http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>.

Препратка

Заглавие на Проекта

ОТРАВЯНЕ

LIFE97 NAT/NL/004210	<i>Black vulture Conservation in a European Network</i>
LIFE98 NAT/E/005351	<i>Conservation of the european black vulture in the SPAs of Madrid</i>
LIFE00 NAT/E/007340	<i>Black vulture conservation in Mallorca and in other ZEPAs in Spain</i>
LIFE00 NAT/IRL/007145	<i>The re-introduction of Golden eagle into the Republic of Ireland</i>
LIFE02 NAT/GR/008497	<i>Conservation of birds of prey in the Dadia Forest Reserve, Greece</i>
LIFE03 NAT/F/000103	<i>Recovery plan for the Egyptian vulture in South-Eastern France</i>
LIFE04 NAT/ES/000056	<i>Preliminary actions and reintroduction of the bearded vulture</i>
LIFE04 NAT/ES/000067	<i>The conservation of guirre in Spas of the Fuerteventura island</i>
LIFE07 NAT/E/000742	<i>Conservation of Mediterranean priority species in Castille-La Mancha</i>
LIFE07 NAT/IT/000436	<i>A new strategy against the poisoning of large carnivores and scavengers raptors</i>
LIFE08 NAT/E/000062	<i>Action to fight illegal poison use in the natural environment in Spain</i>
LIFE08 NAT/P/000227	<i>Enhancing Habitat for the Iberian lynx and black vulture in the Southeast of Portugal</i>
LIFE10 NAT/BG/000152	<i>Urgent measures to secure survival of the Egyptian vulture (Neophron percnopterus) in Bulgaria and Greece</i>
LIFE10 NAT/ES/000570	<i>Recovering the historic distribution range of the Iberian lynx (Lynx pardinus) in Spain and Portugal</i>
LIFE10 NAT/HU/000019	<i>Conservation of imperial eagles by managing human-eagle conflicts in Hungary</i>
LIFE12 NAT/ES/000322	<i>Conservation of the bearded vulture and its contribution to eco-system services</i>
LIFE12 NAT/IT/000807	<i>Implementation of coordinated wolf conservation actions in core areas and beyond</i>
LIFE13 NAT/ES/001130	<i>Natural feeding habitat restoration for cinereus vulture and other avian scavengers in central Spain</i>
LIFE13 NAT/FR/000093	<i>Reduction of the human threats affecting the bearded vulture</i>
LIFE13 NAT/IT/000311	<i>Italian emergency strategy for fighting illegal poisoning and minimize its impact on bear, wolf and other species</i>
LIFE13 NAT/PL/000060	<i>Conservation of nest zone protected birds in the selected Natura 2000 sites in Lubelszczyzna region</i>
LIFE13 NAT/PT/001300	<i>Conservation of the Spanish imperial eagle (Aquila adalberti) in Portugal</i>
LIFE14 NAT/FR/000050	<i>Restoration of connections between the Alpine and Pyrenean populations of bearded vulture (Gypaetus barbatus)</i>
LIFE14 NAT/IT/000484	<i>Implementation of best practices to rescue griffon vultures in Sardinia</i>
LIFE14 NAT/NL/000901	<i>Conservation of black and griffon vultures in the cross-border Rhodopes mountains</i>
LIFE14 NAT/PT/000855	<i>Egyptian vulture and Bonelli's eagle Conservation in Douro/Duero Canyon</i>
LIFE15 NAT/HU/000902	<i>Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian Region</i>

ТРАФИК НА ДИВИ ЖИВОТНИ

LIFE11 INF/AT/000902	<i>Joint actions to raise awareness on overexploitation of Danube sturgeons in Romania and Bulgaria</i>
LIFE15 GIE/AT/001004	<i>Sustainable protection of lower Danube sturgeons by preventing and counteracting poaching and illegal wildlife trade</i>

УЛАВЯНЕ

LIFE07 INF/MT/000554	<i>Changing cultural attitudes to Trapping in order to facilitate implementation of the Birds Directive in Malta</i>
LIFE11 INF/CY/000863	<i>An awareness-raising campaign in Cyprus for appreciating biodiversity in our life</i>
LIFE13 NAT/CY/000176	<i>Improving lowland forest habitats for Birds in Cyprus</i>
LIFE14 NAT/IT/001017	<i>Measures for the conservation of Bonelli's eagle, Egyptian vulture and Lanner falcon in Sicily</i>

НЕЗАКОНЕН ЛОВ

LIFE08 NAT/BG/000277	<i>Ensuring Conservation of Priority Bird Species and Coastal Habitats at the Bourgas Natura 2000 Wetland Sites</i>
LIFE10 NAT/GR/000638	<i>Safeguarding the LWf-goose fennoscandian population in key wintering and staging sites within the European flyway</i>
LIFE11 INF/IT/000253	<i>A safe haven for wild birds: Changing attitudes towards illegal killing in North Mediterranean for European Biodiversity</i>
LIFE13 NAT/UK/000258	<i>Conserving the hen harrier (Circus cyaneus) in northern England and southern and eastern Scotland</i>
LIFE13 NAT/IT/000728	<i>Strategies to minimize the impact of free ranging dogs on wolf conservation in Italy</i>
LIFE12 NAT/BG/001218	<i>Preserve Key Forest Habitats of the Lesser Spotted Eagle (Aquila pomarina) in Bulgaria</i>

ВСЯКАКВИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ СРЕЩУ ДИВАТА ПРИРОДА

LIFE14 GIE/GR/000026	<i>Promoting awareness of wildlife crime prosecution and liability for biodiversity damage in Natura 2000 areas in Crete</i>
LIFE14 GIE/UK/000043	<i>European Network of Prosecutors for the Environment</i>
LIFE15 GIE/PL/000758	<i>You have right to effective protection of nature</i>

Някои от публикациите на LIFE са достъпни на уебсайта на LIFE: <http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/index.htm>

Налични са печатни копия на някои LIFE публикации, които могат да бъдат поръчани безплатно на: <http://ec.europa.eu/environment/life/publications/order.htm>

LIFE „L'Instrument Financier pour l'Environnement“ / „Финансов инструмент за околна среда“

Програмата LIFE е инструментът на ЕС за финансиране на действия в областта на околната среда и климата

Настоящата програма обхваща периода 2014-2020 г.

Финансирането от ЕС е приблизително 3.46 млрд. евро

Разпределение на средствата

От 3.46 милиарда евро, разпределени за LIFE, 2.59 милиарда евро са за подпрограма „Околна среда“, а 0.86 милиарда евро са за подпрограма „Действия по климата“. Най-малко 2.8 милиарда евро (81% от общия бюджет) са заделени за проекти по LIFE, финансирани чрез безвъзмездни средства или иновативни финансови инструменти. Около 0.7 милиарда евро ще бъдат насочени към интегрирани проекти. Най-малко 55% от бюджета, отпуснат за проекти подкрепяни чрез безвъзмездни средства за дейности по подпрограмата за околната среда, ще бъдат използвани за проекти, подпомагащи опазването на природата и биологичното разнообразие. Максимум 0.62 милиарда евро ще бъдат използвани директно от ГД „Околна среда“ и ГД „Действия по климата“ за разработване на политики и за оперативни грантове.

Видове проекти

Безвъзмездното финансиране по подпрограми „Околна среда“ и „Действия по климата“ е предназначено за:

- > „Традиционни“ проекти – те могат да бъдат проекти за добри практики, демонстрационни, пилотни или за разпространение на информация и повишаване на осведомеността във всяка една от следните приоритетни области: LIFE Природа & Биоразнообразие; LIFE Околна среда & ресурсна ефективност; LIFE Управление на околната среда и информация; LIFE Смекчаване на климатичните промени; LIFE Адаптация към изменението на климата; LIFE Управление на климата и информация.
- > Подготвителни проекти – те целят да отговорят на специфичните нужди за развитие и прилагане на политиката и законодателството на Съюза в областта на околната среда и климата.
- > Интегрирани проекти – те изпълняват екологични или климатични планове или стратегии в широк териториален обхват, произтичащи от специфичното законодателство на ЕС в областта на околната среда или климата.
- > Проекти за техническа помощ – те осигуряват финансова подкрепа, за да помогнат на кандидатите да подготвят интегрирани проекти.
- > Проекти за изграждане на капацитет – те осигуряват финансова подкрепа за дейностите, необходими за изграждане на капацитета на държавите-членки, включително националните или регионалните звена за контакт по LIFE, с цел да се даде възможност на държавите-членки да участват по-ефективно в програмата LIFE.

Допълнителна информация

Повече информация за LIFE можете да намерите на адрес: <http://ec.europa.eu/life>.

Как да кандидатствате за финансиране по програма LIFE?

Европейската комисия организира годишни покани за представяне на предложения.

Пълните подробности са на разположение на адрес: <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life.htm>

За контакт

Европейска комисия – Генерална дирекция „Околна среда“ – В-1049 Брюксел (env-life@ec.europa.eu).

Европейска комисия – Генерална дирекция „Действия по климата“ – В-1049 Брюксел (clima-life@ec.europa.eu).

Европейска комисия – EASME – В-1049 Брюксел (easme-life@ec.europa.eu).

Интернет <http://ec.europa.eu/life>, www.facebook.com/LIFE.programme, twitter.com/lifeprogramme

Публикация на LIFE / Програма LIFE и престъпленията срещу дивата природа

